Anul I Noembrie—Decembrie 1933 Nr. 6—7

ŞCOALA BASARABEANĂ

Revistă de cultură pedagogică şi de apărarea intereselor
— învăţătoreşti —

SUMAR:

N. Dragomir . . . . . Filozofia şi problemele ei.
A. Boldur . . . . . Şcoala şi conservatismul social.
A. Munteanu . . . . . Cooperaţia şcolară.
I. Cioabă . . . . . Din realizările şcoalei primare.
N. Spătaru . . . . . Dragă moş Crăciun (poezie).
I. Nogacevschi . . . . . Nu vorbe, ci fapte.
I. N. Chicu . . . . . Educaţia cetăţenească şi socială.
Alin Draner . . . . . Suflete (schiţă literară).
C. B. . . . . . Şcolile de experienţe.
P. Puchianu . . . . . Cea dintâi condiţie.
L. Raubb . . . . . Apostolat şi realitate
T. D. Perju . . . . . Punctul nevralgic al înv. primar.
C. Popa . . . . . Şcoala poporului şi cei 3 miniştrii.
D. Diaconescu . . . . . Către preoţi şi învăţători.
Iosif Mareş . . . . . Chemarea învăţătorului.
Şc. aplicaţie . . . . . Lecţie model.

Recenzii.

Cărţi: Corelaţiunile psihice în viaţa copilului de Eug. Speranţă (recenzată de D. Barbu). Reviste. Bibliografie. Diverse.
Buletinul Asociaţiei: Informaţiuni.

Filozofia şi problemele ei

In practica învăţătorească, printre termenii pedapogici, noţiunea de filozofie se prezintă de atâtea ori şi mai ales reclamă, o clarificare atât de precisă a sensului ei, încât nu e o greşeală a spune că pentru acei cărora sensul le scapă, e o însemnată pierdere în discuţie ori lectură. De aceea am găsit oportun a ne reţine puţin mintea asupra acestei noţiuni, precum, şi asupra problemelor, care i complică înţelesul.

Filozofia e mai înainte de toate o ştiinţă generală, fiind-că ea cuprinde în esenţă pe toate celelalte ştiinţe speciale. La origine când nu existau ştiinţe speciale, filozofia cuprindea în sine cunoştinţe despre toate domeniile. Astăzi ea alege din ştiinţele speciale numai ceeace este pur principial, strictă abstracţiune, generalitate înaltă. Se vorbeşte în adevăr despre o filozofie a chimiei, a fizicei, a biologiei, etc. Pentru aceasta marii savanţi ai ştiinţelor speciale au atins şi problemele filozofice.

Şi atunci, dacă ştiinţele speciale tind să explice parţial o porţiune din existenţă, şi dacă filozofia culege de la fiecare ştiinţă specială principiile generale, înseamnă că filozofia e o sinteză a tuturor ştiinţelor, unde se vor întâlni toate cărările explicative ale naturei, ale existenţei şi prin care vom privi lumea dintr'o culme mult mai înaltă.

In adevăr filozofia îşi propune în primul rând să dea o explicare generală a lumei, a universului, a existenţei. Ea vrea să ne facă o idee centrală şi totuşi generală despre ce e lumea originea ei, ce ţinteşte şi cum se înşiră da-alungul vremei.

Ideea e sublimă şi nespus de atractivă, dar tot aşa de nebănuit da dificilă. E destul numai să învocăm ideea, că universul e socotit *fără hotar*, cu o existenţă *infinit* de mare, *infinit*, de îndelungată, *infinit* de complicată şi *infinit* de măreaţă, pentru a vedea ce îndrăsneală încumetă mintea omenească de a încerca să explice o existenţă infinită, ea care e atât de mărginită şi atât de nesigură. Dar în fine a îndrăsnit. Şi aici stă frumuseţea filozofării. Câtă ideologie, ce uriaşă imaginaţie, cât de profundă inspiraţie găsim în mintea filozofilor de la Tales din Milet, primul filozof, până la Lotze ori Spinoza şi ceilalţi.

Pe de altă parte în această măreţie a creaţiunei, un fapt a atras atenţiunea gândirei filozofice: *omul*, care alături de banala meschinărie, cuprinde în suflet şi o scăpărătoare scântee de

ișteține și simțire. Omul a fost întotdeauna o problemă profund enigmatică pentru mintea lui, tot așa ca și universul.

Pentru aceasta Kant privind lumea, și omenirea nu s'a putut abține de a exclama: „Două lucruri au umplut sufletul meu de admirație: cerul înstelat deasupra mea și legea morală dinăuntrul meu".

Așa dar a doua sarcină pe care și-o ia filozofia e de a! explica secretul omului; ce este el și care este rolul lui în existență.

O! Cât sbucium sufletesc a pus el în mintea vechilor filozofi! Cât misticism a revarsat el în sufletul marilor vizionari Cât sacrificiu și câtă neliniște a turnat el în spiritul iluminaților întemeetori de religii.

Iar odată cu problema omului se desbate întreaga problemă a vieței.

In scurt filozofia urmărește în esență a da o explicare cât mai unitară asupra existenței universului și a ne iniția cât mai documentar asupra fenomenului complicat al vieței. Tinzând a afla cauza existenței, cauza cauzelor, să descopere cum se zice principiile ultime ale existenței, pe care să le sintetizeze într'un sistem unitar, filozofia caută a da o concepție generală bine închegată despre lume și viață.

Cari sunt problemele filozofiei?

I. Problema structurei universului. Isoria filozofiei ne spune că cea dintâi problemă pe care și-a pus-o primul filozof (Tales din Milet) a fost aceea a alcătuirei lumei. Din ce e făcut universul, care e ființa lui, adică **problema ontologică** cum se spune în filozofie. Și s'au dat mai multe răspunsuri, mai multe păreri, cari au însemnat tot atâtea teorii.

a) *Teoria materialistă* **(Materialismul).** Universul e confecționat din o aceiași substanță, pe care noi o cunoaștem cu simțurile și pe cari o numim **materie.** Reprezentanții ei sunt mai de seamă: Democrit din Abdera creatorul concepției atomiste, Büchner, La Mettrie, d. Holbach, Moleschott, etc.

b) *Teoria dualistă.* **(Dualismul).** Unii filozofi nepu tându-se mulțumi cu aceste explicații, au ajuns la convingerea că universul e compus din două substanțe diferite: una materială și alta spirituală. Ele se influențiază una pe alta, dar nu se trag una din alta. Reprezentantul acestei teorii este: Descartes.

d) *Teoria monistă* (Monismul). Reprezentant este Spinoza. El susţine că lumea e alcătuită din **o** singură substanţă, care are două însuşiri: întinderea în spaţiu şi cugetarea. Între ele este o armonie perfectă şi de aceea constatăm în viaţă un paralism între suflet şi corp.

II. A doua problemă a filozofiei este: cum ne explicăm noi perfecta ordine şi armonie a mişcării în univers. De ce atâta rânduială în mişcarea elementelor care alcătuesc universul? **Problema cosmologică.** Iată ce răspunsuri s'au dat de către filozofi:

a) *Teoria mecanicistă* (Mecanicismul). Această teorie o susţin filozofii materialişti; apoi Hobbes. Ei spun: materia are în ea proprietatea de a se mişca *singură*, în chip mecanic şi întotdeauna la fel; adică la aceleaşi cauze corespund aceleaşi efecte. Însăşi gândirea este o funcţiune a creerului (un fel de mişcare a lui) precum respiraţia se datoreşte plămânilor circulaţia sângelui inimei, mişcarea corpului muşchilor etc. De aceea ei susţin în ce priveşte conştiinţa că omul nu e liber în voinţa lui, ci va fi robul instinctelor sale, proprietatea cărnei sale.

b) *Teoria finalistă*. (Finalismul) Reprezentanţii: Platon, Aristotel, Leibniz, Kant. După această teorie armonia din univers este rezultatul unui plan, care are în vedere a jungerea la o ţintă. Mişcarea nu mai e o proprietate a materiei, o forţă oarbă ci e opera unei voinţe superioare; şi când zicem voinţă, înţelegem că se urmăreşte un scop, care e desigur cunoscut numai de autorul lui.

c) *Teoria evoluţionistă* (Evoluţionismul). Reprezentant Herbert Spencer. Mişcarea din univers urmează nişte transformări regulate şi alternante; mersul lui este însăşi evoluţia lui. Universul trece rând pe rând de la agregarea la dezagregarea materiei. Prin mişcare universul ajunge la pierderea treptată a mişcării şi ajunge la încremenire; pe urmă începe iarăşi risipirea lui, gesegregarea, recăpătând prin aceasta din nou mişcarea. Şi tot aşa evoluiază la infinit. E acesta un drum bătut de o veşnicie şi-l va bate şi de acum la veşnicie; pentru aceasta universul îşi ştie drumul şi există atâta ordine în mişcare.

III. A treia problemă e aceea a creaţiunei universului, sau **problema teologică.** Cum a apărut lumea,

universul ? In general se admite că universul, cosmosul cum se mai numeşte cu un termen grecesc, a fost făcut de un creator suprem. Avem şi aci 4 teorii :

a) *Teoria teistă* (**Teismul**). Reprezentanţi Platon, Aristotel, Descartes, Leibniz, Kant Universul a fost creat de Dumnezeu. El stă în afară de el şi îl călăuzeşte prin puterea divinităţii sale ; îl cârmueşte de la distanţă.

a) *Teoria deistă* (**Deismul**). Reprezentanţii: Voltaire, Rousseau. După ei universul a fost creat tot de Dumnezeu ; dar el nu mai intervine în timpul existenţei lui. El a făcut o operă perfectă, i-a dat şi un plan de viaţă de mai înainte hotărât, predestinat şi nu se mai amestecă.

c) *Teoria panteistă* (**Panteismul**). Teoretician : Spinoza. El susţine că în adevăr universul e opera lui D-zeu; dar el se confundă cu opera lui. El e însuşi universul. Universul e materia, iar D zeu e ideea care animă materia. D-zeu e peste tot. D-zeu é universul şi universul e Dumnezeu.

d) *Teoria ateistă* (**Ateismul**). Teoreticiani : Filozofii materialişti. Ei admiţând că universul e compus din materie şi că ea are drept proprietate mişcare, neagă existenţa lui D-zeu. Universul s'a născut singur din neant, din nimic şi urmează un drum la întâmplare ; nu are nici un scop, fiindcă nu a avut şi nici nu are cine să i-l pună.

IV. A patra problemă a filozofiei este aceea a cunoştinţei ce avem noi despre lumea ce ne înconjoară, despre univers. E **problema cunoaşterei.** Aci ne punem trei întrebări, cari formează trei probleme ale cunoaşterei :

1. **Problema originei cunoaşterei.** Intrebarea se pune astfel : Cum cunoaştem lumea ? In ce mod ajungem să cunoaştem lumea ? Pe ce cale ne formăm cunoştinţele ? La această întrebare s'au dat 3 răspunsuri, trei teorii :

a) *Teoria raţionalistă.* (**Raţionalismul**). Reprezentanţii teoriei : Descartes, Leibniz. Ei susţin că toate ideile noastre ce avem despre lume se datoresc raţiunei ; sunt creaţiunile ei. Descartes spunea că omul s'a născut cu ideile în minte. Contactul cu lumea e numai o ocazie ca ideile să se deştepte. Noi cunoaştem aşa dar lumea pe calea raţiunei.

b) *Teoria empiristă* (Empirismul). Reprezentanți: John Locke. El susține că omul se naște fără nici o ideie. Creerul e ca foae de hârtie nescrisă. Contactul cu lumea ni le formează. Noi cunoaștem dar lumea prin simțuri. El chiar spunea: Nimic nu este în înteligență, dacă mai înainte nu a trecut prin simțuri. Neagă așa dar puterea rațiunei.

c) *Teoria criticistă* (Criticismul). Teoretician: Kant. El socoate că numai rațiunea singură, ori numai experiența de toate zilele nu parvin a ne forma idei; de aceea face un examen critic a fiecăreia și ajunge la concluzia că ideile noastre se formează prin conlucrarea amândorora. Prin simțuri noi culegem date despre ceeace ne înconjoară și puterea rațiunei le încheagă formându-ne în acest chip idei despre cele ce se află în jurul nostru.

2. A doua întrebare este: Care e obiectul cunoașterei? Ce cunoaștem noi din ceea ce ne înconjoră? **Problema obiectului cunoașterei.** S'au dat și aici 3 păreri, trei teorii:

a) *Teoria realistă* (Realismul). Teoretician: Herbart. Noi, cunoaștem lumea așa cum e în realitate. Ideile ce avem despre lumea din afară corespund exact la ceeace există în afară de noi. Nu există ceva în afară, care să ni se ascundă în părte. Ideile sunt oglindirea lucrurilor din afară eului nostru.

b) *Teoria fenomenalistă* (Fenomenalismul) Teoretician: Kant. Noi nu cunoaștem lumea ce ne înconjoară în întregime. Ceva scapă cunoștinței noastre. Dacă noi cunoaștem lumea prin simțiri atunci, stim despre ea numai atât cât ne pot spune ele.

Cum simțurile nu sunt perfecte, nici cunoștința noastră nu e perfectă. Noi nu cunoaștem obiectele în sine, ci numai ceea ce apare simțurilor. Ori ceea ce apare e fenomenul; iar ceea ce nu cade sub simțuri rămâne necunoscut.

c) *Teoria idealistă* (Idealismul) Reprezentanți: Berkeley și Fichte

Ideile ce avem despre lucruri sunt niște creații sufletești ale noastre. In afară nu le corespunde nimic. Nu există lumea din afară. Stările noastre sufletești 'sunt așa de puternice, încât le proectăm în afară, le exteriozităm. Ca să spunem prin o comparație lucrurile din afară ar fi niște umbre proectate ale ideilor noastre. In clipa când noi am

pierit, a pierit şi lumea din afară, care nu a existat şi nici nu va exista.

3) A treia întrebare este: Putem noi pune vreo bază pe aceste cunoştinţe? Ne dau ele o idee exactă despre existenţă? Care e valoarea cunoştinţelor noastre? **Problema valoarei cunoştinţei.** S'au dat şi aci 3 păreri, trei teorii:

a) *Teoria scepticistă* **(sceptitismul)** Reprezentanţi Pyrrhon, Montaigne, Hume.

După această teorie cunoştinţa omenească nu prezintă nici o garanţie de adevăr. Acelaş lucru e văzut diferit de mai mulţi oameni şi chiar la acelaş om în momente deosebite. Ce înseamnă părerile contradictatorii privitoare la aceeaşi chestiune? Fiecare trăim în ideile noastre şi nici odată nu putem fi siguri că suntem stăpâni pe adevăr. Esenţa lucrurilor nu se poate afla.

b) *Teoria dogmatistă* **(Dogmatismul)** Teoreticiani: Descartes, Leibniz, Spinoza. După această părere cunoştinţa omului e absolut sigură.

Ceeace raţiunea omenească de atâta amar de vreme a văzut în acelaş fel rămâne neclintit, ca o *dogmă*. Ideile formate corespund adevărului. Ideia e adevăr.

c) *Teoria relativistă* **(Relativismul.** Criticismul) Reprezentant: Kant, Fiedler.

Cunoştinţa omenească este relativă din cauza neputinţei omului de a cunoaşte lucrul în sine. Ca atare noi putem pune bază numai pe ceea ce cunoaştem. Despre ceea ce, nu cunoaştem evident putem face numai deducţii ipotetice.

Acestea sunt problemele celé mai de seamă ale filozofiei pentru care atâţia cugetători şi au frământat mintea o viaţă întreagă.

Nu am făcut nici o observaţie critică, fiindcă scopul acestor rânduri este numai de a prezenta o schemă informativă. Pentru acei, cari ar dori să cunoască mai mult, recomand: Introducere în Filozofie de Paulsen (Edit. Cassei Şcoalelor) şi Indrumare în Filozofie de Mircea Florian (Edit. Socec). Sunt două cărţi uşoare de cetit şi simpatice în felul lor. Pentru cei mai pretenţioşi recomand probleme noi în Filozofie de I. Brucăr (Edit. Societăţei de filozofie Bucureşti). E o carte care pune întreaga filozofie sub forma de probleme.

N. Dragomir.

Şcoala şi conservatismul nostru social.

Pe vremuri în Rusia ţaristă, mai ales sub domnia împăraţilor Nicolae I şi Alexandru III, se răspândiau curente protivnice instrucţiunei publice.

Moşierii se temeau de deşteptarea prea grabnică a poporului rus, şi a ţaranului în deosebi şi îndemnânau pe guvernanţi la diferite restricţiuni.

Deci asemenea măsuri se dictau de interese egoiste ale unei clase sociale privilegiate. Ţaranul învăţat părea o primejdie a ordinei în stat.

Astăzi, însă, când trăim o epocă de democratism, s'ar părea că lucrul trebuie să se fi schimbat cu totul.

Cultura ţăranului şi a păturii de jos să fie într'un continuu progres şi să şteargă ruşinoasa practică a trecutului.

Intr'adevăr ceva, în acest sens, s'a realizat, dar iată că o criză năpraznică şi o supra-producţie de intelectuali, fără altă resursă de trai decât capitalul lor intelectual, a produs fenomenul aşa de evident al somajului.

Şi-atunci, ca şi în trecutul rusesc, s'au luat unele măsuri restrictive, printre care şi desfiinţarea de şcoli.

Desigur că desfiinţarea de şcoli are de efect imediat o împiedecare a răspândirii ştiinţei şi atunci nu se cuvine să ne întrebăm: Cu ce este de vină şcoala sau ştiinţa?

Lumina cunoştinţii este o valoare de sine stătătoare, care nu poate fi supusă altor scopuri, oricât ar fi de necesăr pentru individ.

Statul are nevoie de cât mai multă cultură. Şi în ziua de azi se petrec unele lucruri, care ne fac a crede că e ceva bolnav în organizaţia noastră socială. Deaceea, pentru a remedia răul, va trebui poate să renunţăm la vechiul conservatism social de altădată.

Când se vorbeşte că avem prea multe şcoli, prea mulţi învăţători şi prea mulţi elevi şi se propune a face redaceri, se atacă unul din cele mai importante bunuri ale societăţii.

La baza tuturor încercărilor de a reduce învăţătura stă prejudecata falsă cum că diplomele şcolilor incumbă drepturi, că şcoalele sunt create numai pentru a înmulţi funcţionarii sta-

tului şi deci, imediat ce numărul funcţionarilor necesari în aparatul statului este atins, nu mai este nevoie de continuarea producţiei culturale, ci de restrângerea ei.

Părerea de mai sus este atât de adânc înrădăcinată chiar şi în cercurile pedagogice, încât este foarte greu să o combaţi.

In realitate însă lupta serioasă cu supraestimarea diplomei ni se impune acum ca o măsură absolut raţională a politicei şcolare în stat.

Trebue să luptăm impotriva concepţiei greşite că diploma odată obţinută trebue negreşit să aducă drepturi la slujbă dela stat. Trebue să nemicim această rămăşiţă a unui stat vechiu, în care oamenii învăţaţi erau un fenomen rar, trebue să înlăturăm piedica în calea bunului mers al instrucţiei poporului.

Una din două: Sau diploma este un drept câştigat la intrare în serviciul statului şi atunci au dreptate toţi cari tind la restricţiuni şcolare; sau diploma este numai o condolnire din mai multe alte pentru valoarea socială a omului în stat şi atunci trebuesc deschise larg uşile şcolilor pentru toţi doritorii de lumină, pentru toţi flămânzii de adevăr.

Concepţia: „diploma — drept„ merită a fi combatută foarte energic.

Nici o concesiune nu poate fi admisă acelora cari tind la conservarea aşezărilor sociale româneşti prin reducerea numărul absolvenţilor şcoalelor.

Aceasta ar fi, după părerea noastră, atitudinea corectă a dascălimei româneşti faţă de propunerile îndesate şi insistente de a stîrbi instrucţia şi prin aceasta de a realiza aşa zisa „deflaţie" şcolară.

A. Boldur.

CUGETARI

Cea dintâi datorie de cetăţean e să respecţi legile; cea de-a doua să faci ca şi alţii să le respecte.

* * *

Buna-cuviinţă e şanţ de îngrădire faţă de cei obraznici şi punte de trecere către cei cuviincioşi.

* * *

Cea mai ieftină înţelepciune e să dai sfaturi, cea mai costisitoare, să dai pilde.

* * *

Cugetarea e suişul către Dumnezeu, la care se ореşte.

A. C. Cuza

Cooperaţia şcolară.

In dorinţa de a face să se cunoască normele referitoare la *înfiinţarea, organizarea şi conducerea* cooperativelor şcolare, prin aplicarea principiilor cooperaţiei, vom discuta în coloanele acestei reviste, pe rând, menţionatele faze, cu credinţa, că vor servi, de îndreptar, celor ce se interesează de această problemă.

***

Pentru a păşi cu succes, la înfiinţarea unei cooperative, trebue să ne dăm seama ce însemnează cooperaţie şi cum s'a născut ea, şi apoi ce este o cooperativă şcolară.

Am putea spune că, cooperaţia adevărată este punerea în comun a puterii de muncă, de consumaţie şi de economie. şi mai ales, punerea în comun a înţelepciunii, a cinstei (moralităţii) şi duhului (spiritului) de frăţie.

Cooperaţia s'a născut din nevoia omului slab, de a se întovărăşi cu semenul său, spre a-şi face o treabă, pe care n'o poate face singur şi spre a se apăra de cei ce-l nedreptăţesc, într'un fel oarecare. Nevoia de asociaţie o găsim, nu numai la om, ci şi la celelalte animale. Cum însă în tovărăşirea celorlalte fiinţe nu-i isvorîtă din judecată, ci se face aşa dela sine, fără a-şi da seama, adică din instinct, nu ne vom ocupa de ea, căci nu înţrunește condiţiunile cooperaţiei, pe care o practică numai omul cu mintea luminată şi voinţa tare.

Când mintea omului n'a fost prea mult departe de a celorlalte animale, chiar întovărişirea lui nu-i cu drept s'o numim cooperaţie, pentrucă şi ea este la fel cu întovărăşirea celorlalte fiinţe.

Cooperaţia se naşte numai din judecata omului, care observă că întocmirile obşteşti din jurul lui, nu-i sunt prielnice; dimpotriva îl duşmănesc, pricinuindu-i multă nedreptate, mult rău.

O cooperativă şcolară este o întovărăşire formată de bună voie, sub supravegherea învăţătorului, de elevii unei aceleiaşi clase, sau unei aceleiaşi şcoale, care, ca şi societăţile de oameni mari, având un capital format din aporturile membrilor şi din fonduri alcătuite din beneficii, donaţii, etc., urmăreşte satisfacerea nevoilor materiale ale grupului şcolar şi ale şcoalei, printr'o colaborare armonică a elevilor asociaţi, cu învăţătorul lor.

Trebuie să se ştie că cooperaţia şcolară va putea servi ca

mijloc de educaţie în şcoală, namai când va fi aplicată pe teren economic. Căci sensul vieţii e munca, e acţiunea, e ideia în înfăptuire, e idealul în neostoietă realizare; aşa cere pedagogia nouă, care se sprijină pe adevăruri paihologice necontestate. Să se pregătească copilul „pentru viaţă prin viaţă".

Pus faţă'n faţă cu nevoile lui, cu ale grupului şcolar şi cu ale şcoalei; elevul, va întreprinde înlăturarea lor, condus de legământul ce şi-a luat de bună voie, de a munci în comun, respectând principiul diviziunii muncii şi exercitându-şi conducerea de sine — auto guvernarea — atât de hotărîtoare în desvoltarea şi formarea personalităţii, cât şi pentru o viaţă organizată pe principiul democratic.

* * *

La înfiinţarea unei cooperative şcolare se îndeplinesc aproape aceleiaşi formalităţi ca şi la înfiinţarea cooperativelor de oameni majori, cu deosebirea că membrii cooperativei şcolare fiind minori şi neavând capacitatea juridică, actele de constituire a e cooperativei nu se autentifică de autoritatea judecătorească.

Legalitatea înfiinţării unei Cooperative şcolare — chestiune discutată de unii rezultă din legiuirile noastre şcolare în vigoare, pentru că acestea recomandă ca mijloace de educaţie organizaţiuni ale grupului şcolar şi operaţiuni ce sunt similare cu obiectul coooperativelor şcolare (ex: Casele de economii şi ajutor mutual, secţia agricolă. predarea contabilităţii, soc. de gimnastică, de jocuri, excursiuni, de cultură artistică, igienă populară, de cumpărare, de împăduriri, de ocrotire a vietăţilor folositoare şi stârpire a celor vătămătoare a agriculturii, etc.).

Este dela sine înţeles, că răspunderea operaţiunilor o, are învăţătorul conducător sau consiliul învăţătorilor, acei îndatoraţi să supravegheze şi să conducă aceste iniţiative ale elevilor — asociaţi.

Cooperativele şcolare se constituesc prin act scris, care va fi aprobat de direcţiunea şcoalei respective şi vizat de revizoratul şcolar şi uniunea de cooperative — pentru Basarabia, Uniunea de Cooperative „Basarabia" str Şchmidt No. 131, Chişinău.

Formularele de act constitutiv, precum şi statutele, care arată amănunţit regulele de conducere ale cooperatiaei, se gă-

sesc la uniune sau oficiul național al Cooperativei Române, B-dul Tache Ionescu No. 7, București III.

Pentru obținerea statutelor și actului constitutiv, necesare la înființarea unei cooperative școlare, în număr de 3 exemplare: unul pentru cooperativă, unul pentru revizorat și unul pentru uniunea de cooperative, inițiatorii, fac la uniune sau oficiul național al Cooperației Române o cerere.

După ce inițiatorii au obținut formularele și le-au citit cu atențiune, vor începe formalitățile de constituire cooperativei.

Aceste formalități sunt următoarele: 1) Ținerea adunării generale de constituire și semnarea actelor, 2) Atestarea semnăturilor elevilor — asociați din actul constitutiv, 3) Aprobarea acestor lucrări de direcțiunea școalei și 4) Vizitarea lor de revizoratul școlar și uniunea de cooperative:

La data pe care inițiatorii o vor socoti mai potrivită, se vor convoca toți elevii într'o adunare, într'una din sălile de clasă mai încăpătoare ale școalei, Este foarte bine ca să se invite și părinții elevilor, tot corpul didactic al școalei și membrii comitetului școlar, putând fi membri onoritici ai Cooperativei.

La întrunire se explică elevilor rostul și folosul cooperativei, se citesc și lămuresc statutele și se trec în actul constitutiv pe cei ce subscriu capital și varsă a 10 parte și semnează acest act, în fața directorului școalei, care va atesta semnăturile. Elevii scriși în actul constitutiv și care au vărsat cel puțin a 10 parte din capital, alcătuesc „adunarea generală de constituire", deci sunt membrii fondatori ai cooperativei.

Credem necesar ca fiecare elev asociat să prezinte în scris la semnarea actului constitutiv autorizația părinților de a se scrie în cooperativă.

Adunarea generală de constituire, dă numele cooperativei, votează statutele, alege membrii consiliului de administrație, comisiunea cenzorilor, cenzorii supleanți și fixează prin proces-verbal normele de conducere a cooperativei în primul an (bugetul de venituri și cheltueli, planul de activitate, etc.)

Actul constitutiv și statutele astfel întocmite se vor trimite la uniune și apoi la revizoratul școlar, pentru viză, lăsând la fiecare din aceste instituții câte un exemplar.

Rostul vizei uniunii și revizoratului este ca aceste instituți, să fie puse în cunoștință despre înființarea cooperativei școlarei

ca ulterior să le poată supraveghea şi îndruma.

Acestea fiind normele pentru înfiinţaree unei cooperative şcolare, partea cea mai delicată a chestiunii o vedem însă în a-i câştiga pe elevi. Aceştia trebuesc conduşi aşa, ca înfiinţarea cooperativei să rezulte din propria lor iniţiativă. Deaceea, rolul pedagogului aste acela de a le insufla elevilor dragostea către această instituţiune, supraveghindu-i de departe cum îşi desfăşoară activitatea şi intervenind numai când nevoia o va cere.

Cooperativa şcolară să fie socotită, deci, ôpera elevilor, căci numai atunci ei vor iubi-o şi sprijini-o.

Toate cele de mai sus îndeplinite, dau dreptul cooperativei şcolare să-şi înceapă funcţionarea.

Aristide Munteanu.
Directorul Şcoalei de Educaţie Cooperatistă.

Banca Municipiului Chişinău

Din realizările şcoalei primare.

Este—oarecum—în firea românului ca, oridecâteori se întâlneşte cu cineva, să vorbească mai mult de părţile rele, decât de cele bune, pe care le avem, atât ca individ, cât şi ca naţie. Deobicei cetăţenii critică oamenii politici, fie ei din orice partide, critică pe cei mai mulţi din cei ce stau în fruntea treburilor obşteşti, începând-o cu primarul şi notarul comunal şi terminând-o cu miniştrii ţării.

Critică apoi şi instituţiunile statului, necruţând nici pe cele mai fundamentale, cum sunt: *Şcoala şi biserica.*

Despre biserică vorbesc—mai ales cei ce ne voesc rău—că nu este la înălţimea chemării ei şi că acei chemaţi să propovăduiască cuvântul Domnului nu activează îndeajuns, pentru ca să îndesească rândurile credincioşilor şi să ne întărească în credinţa noastră către Dumnezeu.

Despre şcoală, în special despre cea rurală, iarăşi se spune —bineînţeles şi aci de cei ce n'o cunosc îndeajuns —că este despopulată, că nu dă roadele aşteptate şi că învăţământul primar nu-şi atinge nici pe departe scopul.

Faţă de aceste cuvinte de ocară, pe care le auzim la tot pasul, nu numai din gura neştiutorilor de carte, dar chiar şi dela acei ce s'au cocoţat la posturi de mare răspundere, mulţumită numai şcoalei primare şi muncii dezinteresate a umililor ei dascăli, datori suntem să ripostăm şi să arătăm celor rătăciţi, oridecâteori avem ocazia, ce se lucrează şi cât se lucrează la sate pentru luminarea poporului şi care sunt progresele realizate de şcoala primară.

Desigur nu ne vom ocupa de şcoala primară de până la războiu, fiindcă ştiut e de toată lumea că, *prin ea* şi *prin entuziasmul celor ce au condus-o*, s'a pregătit aşa de bine generaţia care ne-a întregit neamul şi ne-a dat România Mare de astăzi.

Ocupându-ne de şcoala de după războiu, putem spune—fără înconjur—că ea a jucat un rol preponderent în viaţa statului nostru.

Prin ea şi prin munca zi de zi a învăţătorilor s'a schimbat cu mult *mentalitatea* din trecut a ţăranului român, care socotea şcoala ca pe un apanaj al nobilimii.

Astăzi majoritatea cetăţenilor îşi dau perfect de bine seamă despre importanţa şcoalei şi a învăţăturii de carte. Mi se va

răspunde: Dacă țăranii sunt pe deplin edificați asupra necesității luminării minții, de ce nu-și trimit atunci copiii la școală ?

Nu și-i trimit din mai multe motive:

In urma împroprietăririi, — fiecare locuitor e stăpân pe bucățica lui de pământ. La cei mai mulți, însă, le lipsește inventarul agricol, brațele de muncă și chiar capitalul necesar, cu care să poată lucra și exploata acest teren.

N'au—după aceasta—nici imaș pentru vite, din care cauză sunt nevoiți să recurgă la ajutorul *copilului de vârsta școlarității*.

Alții, dintre muncitorii de pământ, din cauza devalorificării produselor agricole, nu câștigă nici atât cât le-ar trebui pentru îmbrăcăminte, încălțăminte și cele strict necesare familiei, necum să-și mai trimită copiii la școală, unde trebue să le cumpere și cărți.

La toate acestea se mai adaogă și *politica desmățată* ce se face—mai ales în ajunul alegerilor—de unii politiciani de tarabă, cari, în goana lor turbată după voturi, îndeamnă pe bieții cetățeni, lipsiți de cultură, să nu-și trimită copiii la școală, fiindcă nu mai sunt amenzi școlare.

Timpul îi va vindeca însă pe cetățenii noștri și de boala aceasta a *indiferentismului*.

Școala primară—și când spun aceasta mă refer mai mult la cele din provinciile alipite, deci și la cele din Basarabia—a făcut progrese simțitoare, mai ales din punct de vedere *național*.

E destul să ne ducem puțin cu gândul la starea de spirit ce domnea în Basarabia acum 10—15 ani în urmă.

Mulți dintre locuitorii acestei mănoase provincii își aveau privirile ațintite mai mult spre Nistru, decât spre Prut. In sufletele multora domnea nesiguranța zilei de mâine, neștiind dacă Basarabia va rămâne, sau nu, pe veci alipită la Patria-Mumă.

Astăzi, majoritatea celor ce altădată nutreau cu totul alte sentimente, decât cele românești, și-au schimbat convingerile, indentificându-și interesele și aspirațiunile cu cele ale țării și neamului românesc.

La această stare de lucruri s'a ajuns prin ideile de frățietate semănate în școală și răspândite în afară tot prin școală.

Deasemeni, prin Căminele culturale, înființate la sate, prin conferințe, șezători și serbări școlare (dăm mai departe un cliseu, reprezentând orchestra școalei primare din Călărași—Lăpușna, de sub conducerea inimosului ei învățător Cristea Muce-

nic) luminătorii poporului, alături de tovarăşii lor de luptă: preoţii, au reuşit—în bună parte—să sădească în inimile blândului popor românesc, caşi în cea a minoritarilor oploşiţi în această ţară, dragostea de neam, pregătindu-i pentru lupta cea mare contra *revizionàlismului.*

Se ştie că la chemarea „Universului", toţi ca unul şi unul ca toţi—indiferent de religie sau naţionalitate—s'au ridicat, pentru a îndrepta legitime proteste contra celor ce mai îndrăsnesc să ne conteste drepturile noastre istorice asupra pământului dintre Prut şi Nistru şi care în decursul veacurilor a fost udat din belşug cu sânge românesc.

Cooperativele şi băncile populare sunt deasemeni tot un produs al şcoalei primare.—Acolo, în micuţa clădire cu pereţii nevăruiţi, cu geamurile sparte, cu acoperişul găurit, s'a zămislit ideia de coperaţie, de întovărăşire şi tot acolo s'au format elementele care în viitor urmau să le conducă şi să le îndrumeze.

Arătând doar câteva din realizările şcoalei primare, nu fac altceva, decât să avertizez pe cei ce caută să ne bârfească şi să ne înăruie activitatea noastră rodnică pe terenul cultural — naţional, că rău fac oridecâteori îndreaptă critici nedrepte asupra şcoalei primare şi a slujitorilor ei.

Noi am fost, suntem şi vom fi totdeauna la datorie şi vom şti să apărăm—cu toată demnitatea—nu numai interesele noastre profesionale, dar şi pe cele ale şcoalei şi chiar a celorlalte instituţii de stat, oridecâteori cineva s'ar atinge intenţionat de ele.

I. Cioabă.

Orchestra şcoalei primare din com. Călăraşi—Lăpuşna.

Dragă moș Crăciun!

Micuță, cum mă vezi, dar îndrăznesc,
In fața pomului cu jucării frumoase,
Să ți spun în grai copilăresc
O mulțumire prea aleasă.

Și pentru munca ta din greu,
Căci vii cu sacul de departe,
Și pentru gând si darul tău
Mă 'nchin așa, cum zice cartea.

Mă 'nchin în fața unui moș,
Ce poartă grija totdeauna
Să viu 'n noaptea din strămoși
La voi — copii cu voia bună.

Și pe deasupra, cu'n sac plin
De mingi, păpușe, acareturi;
Și — apoi, cu sufletul blajin
Și săculețe de cofeturi.

Mă 'nchin și-ți mulțumesc cu drag,
In ziua mea de bucurie.
De ce nu ești copil pribeag
Să simți, ca mine, veselie!

De ce n'ai sta în joc la noi,
In viața fără zbucium mare;
Să nu mai știi de frig, nevoi,
S'aștepți și tu un moș spre seară.

Dar nu! Nu vreau! Să fii copil?
Poi, cine-mi va aduce darul?
Și noaptea, pe 'ntunerec și tiptil,
Cu sacul, cine va străbate pragul?

O, nu! Moş Crăciune, fii bătrân,
Poartă-ţi barba ta în lume.
Şi'n noaptea sfântului ajun
Tu vino iar, cu acelaş nume.

Căci dac'ai fi copil acum,
Tu n'ai purta atât pe spate.
Şi chiar de le-ai urca pe drum,
O, tu — copil le-ai vrea pe toate.

N. Spătaru.

Nu vorbe, ci fapte.

MOTTO:

„Lungă-i calea prin vorbe, scurtă şi eficace prin exemple".

Seneca.

Acestui mare precept, formulat de marele pedagog antic acum aproape două mii de ani, nu i s'a dat importanţa cuvenită.

Nici până astăzi, n'a pătruns în spiritul uman, ca să poată servi ca deviză oricui om de stat, oricărui individ, pe care soarta l-a învrednicit să fie conducătorul şi îndrumătorul mulţimii, într'un cadru mai mare sau mai mic.

In prezent, culminează vorbăriea seacă în orice ramură a activităţii noastre; vorbărie, vorbărie şi iar vorbărie. Necontenit: discursuri, paradiscursuri, conferinţe, contra-conferinţe, adunări ordinare şi extra-ordinare, moţiuni, deziderate, votări etc. etc. şi cu toate acestea, cu nimic nu se îndreaptă starea lucrurilor, ba din contră, se înrăulăţeşte; deoarece omul se mulţumeşte să vorbească cu carul, să promită cu kg., iar să înfăptuiască şi să dea cu gramul.

Dacă ne aruncăm privirea asupra mediului sătesc, vedem

că viața satelor e îmbâcsită de întuneric, neștiință, boale, patimi, etc. cari cu încetul storc nemilos toată vlaga bietului sătean.

Să iau măsuri de cei în drept? Prea puține.

Se vorbește mult, se scrie și mai mult, dar de înfăptuit: la voia întâmplării.

Ca de exemplu: s'a vorbit atâta și atâția ani întregi, s'a scris nu mai puțin în coloanele ziarelor și a revistelor, s'au făcut anchete, statistici relativ la obligativitatea școlară, preconizându-se soluții în fel și chip. Dar când colo, la urma urmei, nici o măsură concretă, nici o ameliorare nu se vede. Totul a rămas o simplă vorbărie goală.

Săteanul trebue să vadă ceva concret.

Să vadă că există o oarecare deosebire între acei cu școala primară și acei cari n'au dat nici o zi pe la școală. Să vadă că cei cu școala primară sunt conducătorii satelor, ai cooperativelor, ai băncilor populare, sunt consilieri comunali, județeni. se bucură de o reducere a serviciului militar etc. și atunci toate acestea evidențiind mai concret folosul școalei, îl vor face pe sătean mai cu ușurință să priceapă că școala este ca ceva indispensabil odraslelor lui.

Pentru săteni vorbăria fără fapte aproape nu valorează nimic

Exemplele sunt acelea, care-i atâță curiozitatea și atunci invitația neîntârziat vine dela sine.

Cu toate că lumea își dă perfect de bine seama de axioma acestui adevăr, totuși actualmente, vorbăria e predominantă, ocupând primul rang în cadrul activității noastre, ceia ce face ca totul să meargă greoi, totul să stagneze.

Un exemplu recent de vorbărie a fost, pe lângă alte multe trimiterea a 14 agronomi agricoli de către Camera Agr. Lăpușna în cursul lunii Octombrie, ca să conferințieze satelor despre: Cultura grâului și boalele lui". Chiar în satul meu a venit un D-n Agronom și a vorbit la o parte din săteni la tema de mai sus. A vorbit frumos, dar nimic concret. Vorbele pe-o ureche au intrat și pe alta au ieșit. De mintea săteanului prea puțin s'a prins. Chiar dacă au aprobat „Da, da, așa-i bine de făcut" apoi ogorul lui l-a sămănat cu grâu tot în jumătate cu corpuri străine, fără ca să-l mai are. S'a mulțumit să dea peste prășitura plină cu buruiene numai cu borona, spunând: „Dacă o da D-zeu ploaie la vreme, poate s'o face pentru chiță".

Acum se întreabă, care e rezultatul muncii a celor 14 misionari ai agriculturii ?.. Pot spune, că s'a redus la zero. Zădarnice cheltueli, zădarnică trudă şi vorbe.

Pot spune cu toată convingerea, că numai cu vorbăria, în lumea satelor, nu se poate face treabă. Săteanul e ca şi Toma necredincios; până ce nu vede, nu crede. El, în aparenţă, par'că ascultă cu atenţie, când îi vorbeşti, dar când să facă lucrul, îl face tot cum îi vine lui la socoteală.

Numai exemplul poate servi ca cel mai bun mijloc pentru înstruirea maselor.

Ca dovadă: în satele unde înv. sau preotul satului exploatează raţional pământul, sau unde sunt puncte agronomice acolo şi sătenii îmită în totul pe aceştia.

Deci, se vede că lumea satelor e setoasă de fapte, de exemple, nu de vorbe. Ea aşteaptă dela cei în drept fapte şi iar fapte în domeniul tuturor întreprinderilor sociale.

Noi, învăţătorii, încă suferim întrucâtva de boala vorbăriei şi, fără ca să ne supărăm, vorbim multe în şcoală, la serbări, cercuri culturale, etc, dar nu prea multe înfăptuim din cele spuse.

Mai ales, în zilele sombre de astăzi, zdruncinaţi sufleteşte de criza morală şi materială, ca să ne putem menţine la înălţimea chemării noastre sacre apostolice de învăţători, de luminători ai satelor, ce se zbat în mocirla întunericului şi a neştiinţei ca un imperativ al timpului ni se impune să ne dezbrăcăm, să ne descătuşăm de haina vorbăriei pedante şi searbăde şi să îmbrăţişăm din tot sufletul nostru deviza de a fi pionierii culturii româneşti prin fapte, eficacitatea cărora mai cu uşurinţă ne-ar putea unifica şi consolida spiritul cu sătenii, în mijlocul cărora profesăm şi numai atunci, poate, munca noastră neîntârziat va fi încoronată cu izbândă.

Inv. I. Nagacevschi.

Educaţia cetăţenească şi socială
în şcoala primară.

Nouile transformări suferite de poporul nostru în urma marelui războiu, ca votul universal, împroprietărirea, transformarea claselor sociale, schimbarea hotarelor geografice ale ţării, etc aduc o radicală schimbare, în privinţa educaţiei cetăţeneşti ş. sociale.

Generaţia viitoare trebue să ţină sus şi tare drepturile câştigate cu atâtea jertfe, în ochii lumii civilizate.

Puterea de afirmarea voinţei noastre va fi cu atât mai bine menţinută, cu cât pregătirea tineretului în cadrul noului stat, va fi mai accentuată în jurul acestei probleme; iar elementul dinamic al acestei probleme — *învăţătorul* — îşi va îndeplini mai cu exactitate şi conştiinciozitate misiunea sa.

Voiu trata această problemă în cadrele învăţământului primar, iar în alt articol educaţia tineretului — post şcolară.

Experienţa din şcoală ne arată că obiectul cel mai sărac predat din programa analitică este „cultura socială şi învăţământul civic" prin care se ţinteşte la înfăptuirea educaţiei cetăţeneşti — In tratarea materiei acestei disciplini, nu se are în vedere importanţa educativă, scopul urmărit, metodul recomandat şi nici mijloacele prevăzute în instrucţiunile programei analitice. Prea puţine sunt şcoalele, care dau atenţia cuvenită acestui obiect.

Pretutindenea se face numai o memorizare searbădă a tuturor chestiunilor de cultură socială.

Motivele cari cer imperios o atare educaţie sunt numeroase :

1. *Factorul instinctiv.* In fiecare individ normal există pe lângă o conştiinţă de sine şi o conştiinţă socială. Ea s'a născut şi a evoluat datorită experienţei de multe veacuri a strămoşilor. Şi o dovadă puternică de forţa acestei conştiinţi sociale ne-o indică iubirea de neam şi de patrie. Toate forţele cristalizate în adâncul sufletului şi ale sentimentelor sociale, încep să clocotească, să năvălească în afară şi să ne îmboldească la o reacţiune intensă de apărare. Viaţa socială şi-a înfipt rădăcini adânci în conştiinţa naţională.

2. Pe de altă parte — *votul universal și împroprietărirea sătenilor* au introdus efectiv masele populare în viața politică a statului, luând parte activă la conducerea țării.

3. Traiul poporului sub stăpâni străine a slăbit conștiința națională — datorită influențelor culturale deosebite.

4. Analfabetismul ține departe masele populare de binefacerile culturii.

5. Criza prin care a trecut societatea și școala de după războiu, ce se caracterizează prin slăbirea sentimentului moral, a cărui consecințe sunt: bolșevismul, comunismul, parventismul, etc.

6 Apoi lărgirea noastră în granițele etnice, prin înglobarea într'un stat a diferitelor concepții de viață, a pus în discuție noui probleme sociale, simțindu-se adânc nevoia unei unificări sufletești și sociale.

Deci trezind și cultivând instinctul social al omului, și luminându-i până la maximum posibil conștiința națională, vom întări puterea de rezistență a neamului, contra tuturor dușmanilor dinauntru și din afară ai țării; numai așa vom putea păstra intact scumpul și frumosul patrimoniu înfăptuit prin jertfa a 800.000 de vieți românești.

Inițiarea copiilor în îndatoririle de cetățeni, nu se poate face prin; „memorizarea obositoare a textelor de legi și a unor datorii steriotipe, ci prin prelegeri înțelese și pline de căldură, întemeiate întotdeauna pe exeple concrete, luate din viața socială, reală".

Pentru aceasta, învățătorul se va folosi de orice prilej întâmplător sau provocat, în clasă, în recreație, jocuri, excursie, atelier, grădină școlară, spre a-i influența și a le creia deprinderi bune și a le întări dispozițiile afective favorabile.

La educația cetățenească, învățământul se va face deci mai mult ocazional. Școala primară nu se va mărgini în a trata materia prevăzută, ci ca mijloace va folosi toate obiectele și în special, se va da o deosebită atenție lucrărilor practice în comun ca: serbări școlare, excursii didactice, lucrul manual, practica agricolă etc. și va aplica în educația voinței metoda „disciplinei libere".

Constrângerea rigidă și brutală, nu prepară pentru viața reală. „Desciplina adevărată nu poate renunța la supunere, dar nici la cerința de libertate a individului". (R. Petre). Dacă o în-

lăturăm devenim sclavii mediului şi omorîm personalitatea. Aşa fiind, se recămandă un sistem de disciplină mixtă, în care constrângerea şi libertatea să aibă o sferă rațională. Aceasta va forma din elevi personalități, cetățeni convinşti, oameni supuşi şi oameni liberi.

Puterea de inhibiție la copii mici e nulă, trebue deci să înăşuşim pornirile rele, chiar cu asprime, dacă prin blândeţe nu se izbuteşte.

Elevul trebue să aibă posibilitatea ca normele morale câştigate să le aplice în mod independent şi spontan.

Pentru a ajunge la acest rezultat, Forsten pleacă dela îndatoririle şi conflictele zilnice, ce se ivesc în viaţa şcolară, discută cu ei urmările rele ale acestor conflicte,pentru individ şi colectivitate.

Formele sistemului forsterian sunt: a) Conducerea clasei prin opinia publică. b) Conducerea de sine a clasei. c) Conducerea de sine a întregei şcoli. d) Şi educaţia reciprocă a elevilor.

Pentru şcoala primară elementară se recomandă primele 2 forme. La primele două clase învăţătorul se mărgineşte a cere colaborarea elevilor, încredinţându-le anumite însărcinări, responsabilităţi, cerându-le să se achite conştiincios de ele. Această formă de învăţământ are la bază principiul cooperaţiei. De pe la zece ani înainte se poate trece la a II a formă, la conducerea de sine a clasei, experimentată cu succes în străinătate, iar în ţara noastră de d nii profesori: G. Antonescu, Radu Petre şi alţii

Alegerea este principiul de bază al sistemului conducerii de sine. Copii sunt însărcinaţi cu diferite misiuni; casieri, secretari, judecători, bibliotecari ş. a, Învăţătorul intervine în caz de conflict.

Prin acest sistem clasa devine o soctetate în miniatură.

El constitue cel mai excelent mijoc de educaţie cetăţenească, căci înlocueşte ordinea aparentă prin ordine reală, disciplina externă prin disciplina internă, capabilă de a forma personalităţi.

Toate învăţăturile sunt literă moartă, dacă nu intră în practica vieţii. Să se deprindă copiii cu exerciţiul statornic, al operei de asociaţie în care stă „tăria societăţii de mâine".

Pentru a dezvolta sentimentul solidarităţii sociale, trebue să deprindem pe copii a se întovărăşi în societăţi, unde să înveţe a se ajuta unii pe alţi.

Deci cultura socială în şcoala primară trebue considerată nu numai ca obiect de învăţământ ci şi ca un mijloc de educaţe.

Ioan N. Chicu

SUFLETE.

(schiță literară)

Se 'ntunecase. Departe spre fundul zării pluteau nori grei și negricioși, cari se duceau ca o nălucă, spintecată din când în când de fulgere rătăcite. Aerul se răcorise și dădea o puritate vădită mirosului de flori și de fânețe

In mijlocul crângului din apropiere de Fileşti, vremuia tupit sub niște mesteacăni argintii micul conac ascuțit al domnului Plainou, care avea înfățișarea mai mult a unui obelisc din Evul Mediu, decât de reședință bătrânească de boer moldovean. Perdut acolo singuratec era unicul semn de domestic într'atâta natură patriarhală, dacă nu sălbatecă

Printre ramurile indiscrete se resfirau șuviţe firave de lumină, oglindite în mat de sticlele căptușite cu hârtie albastră a geamurilor deschise din salonaș.Pe la răstimpuri se furișau melanco lice acorduri joase de pian,cari se perdeau curând în bezna crângului Ele desigur nu se adresau nimănui ; erau doar niște note aruncate neglijent. așa cum vântul risipește neglijent din petalele florilor ce-i stau în cale.

Dar totuși ele erau auzite de cineva. Erau culese lacom și sorbite de un necunoscut, care strângea cu sgârcenie, ceea ce fantezia muzicantei irosia.

In adevăr printre aceste acorduri fără ritm și fără sens se amestecau din când în când și câteva pocnete de vreascuri uscate ale pădurice, cari trosneau la cea mai ușoară atingere. Ele trădau acolo prin continuitatea lor prezența unor pași tainici. Din când în când ei se opreau amuțiți, la accentele mai semnificative ale sunetelor de metal. Acum ele începeau a deveni mai distincte ; tremurau, vuiau, râureau, șopteau sau răsunau prelung și bas. Erau în aceste note variații multiple de agerime, moleșeală ori gravitate. Nu spuneau nimic de fapt aceste note răvășite, ci mai degrabă căutau ca să și găsească între timp vreo melodie ; dar adesea ori chiar dacă o vorbă sau o notă nu spune nimic, ele produc în fantezia celor îndrăgostiți simfonii și țeș chiar basme vaporoase.

In curând aceste sunete amuțiră și câteva secunde'n urmă se auzi sgomotul unei uși cari se'nchise și mai apoi pocnetul ascuțit al unor pași ușori, cari se depărtau.

Marin se apropie mai mult, dibuind prin întuneric şi ferindu-se de crenguţele subţiri, cari câte odată îl loveau pe obraz. Se opri apoi în faţa unei cărări. care venea de undeva spre micul conac. Ca şi'n altă dată încearcă să răscolească cu ochi avizi strălucirea dinăuntru Uşa era închisă, dar lumina încă strălucea prin sticleie ferestrelor şi prin uleiurile tablourilor cu rame grele. Se apropie încă şi se furişă în tufişul de trandafiri înfloriţi, cari sfidau tivelurile regulate de micsandre, ce-şi răsfăţau petalele la câţeva paşi de salonaş. Acum se afla în faţa lui, urcat pe o buturugă de tufan.

Printre draperiile grele de la ferestre şi cari încadrau o revarsare roşietică se strecura o lumină mată. La geam de asemenea îşi răsfăţau potirele împrăştiind şi ei tributul lor de farmec un smoc de crini înfloriţi şi aplecaţi în spre năuntru. Nu putea prea bine distinge interiorul, dar remarca acolo un gust estetic şi fin, atât în dispoziţia mobilierului, cât şi în mulţimea vazelor de flori, pecetea simbolică a tinereţei.

Era de fapt salonaşul ei, a Marilenei, căci numai ea stătea adesea de-şi citea cu neşaţ romanele, pentru care avea o pasiune pătimaşă, ori se distra descurcând cu atenţiune diferitele bucăţi muzicale, aduse de verişoara. Ceilalţi stăteau mai mult în chioşc sau seara în sufragerie, unde jucau până târziu „pocker" sau „chemin de fer". ori tăifăsuiau despre ale lumei. De altfel toată grija salonaşului era lăsată ei.

Marin, care în viaţa lui sătească nu visase atâta nesfârşită frumuseţe şi strălucire, era pierdut cu gândul în lumea celor îndrăgostiţi şi se vedea legănându-se într'un „fotel" de acelea lustruite, purtând pe genunchi pe gingaşa Marielă, aşa cum citise el prin romane în orele de meditaţie la internatul liceului şi seminar. Privea furat de vraja celor ce vedea, cari luau sub lumina roşietică a lămpilor un aspect feeric, exotic şi neasemuit de dulce. Privea cu ochii perduţi în nedefinit fantoma surâzândă a fericirei, care se înălţa încetă de pe orizonturile idealurilor îndepărtate, scăldată toată în lumina vie a iubirei.

***

Dinspre fereastră prinseră a se strecura sunetele unei bucăţi ciudate, o îmbulzeală străină de note, cari se rostogoleau, apoi se urcară ca un vârtej de tonuri fulgurate, cari se sparseră îndată într'un acord ascuţit de tot, ultima expresia a tensiunei

sunetelor perceptibile. O pauză prelungă urmă, după care un glas plăpând începu mlădierea unei melodii uşoare, care luneca neaşteptat în variaţii de picurături de câte două note în falseto şi pierdute aproape în murmurul semnificativ a trei note discrete de clavir. Cânta profund, fermecător şi cu simţire. Cânta, pare-se, însăşi povestea inimei ei. Se desfăşura atâta viaţă intimă, atâta gingăşie în pronunţarea silabelor atât de semnificative că însăşi natura, vântul şi copacii amuţiră; părea că şi ei ascultă cu îmbatare gingăşia glasului ei. Era o armonie blândă şi legănătoare, care turna în sufletul lui Marin cupa nemăsurată a voluptăţii vaporoase şi înţelesul feeric al unei povestiri îndepărtate, din lumea celor visate. Era acel amestec de parfumuri îmbătătoare şi fiori de dragoste, cari fură sufletele. Era acel nu ştiu ce divin, care se gustă cu inima. Obrajii ei împurpuraţi purtau adânc întipărită expresia unei fericiri bolnăvicioase, care strălucea pe faţa ei şi traducea perderea unui suflet în extaz. Pieptul se umfla tot mai mult, ochii îi ţinea strâns închişi, iar degetele păşeau dovedite pe şirul miraculos al clapelor de ivoriu. Cânta sublimul dragostei în taină, visa viaţa zeilor olimpici, rostea cuvinte dulci fără adresă.

Dar visul o dovedi. Povestea se apropia de sfârşit. Transportul atinse apogeul şi Marilena era atât de emoţionată încât curând, când odată melodia misterioaselor povestiri se sfârşi, căzu sdrobită pe trepied, cu braţele cruciş pe clapele clavirului, lăsând prelung să rîurească un zumzet straniu, care trâmbiţa diabolica biruinţă a două suflete.

Marin, cu ochii pironiţi în nedefinit, cuprins de inspiraţia momentului, urmărise extaziat povestea dragostei în taină, ţinându-şi răsuflarea ca să nu piardă nimic din melodia divină. Simţea că e fericit şi-ar fi dorit ca melodia aceasta să ţină la nesfârşire, să-i fure viaţa cu încetul, şi să-l transporte departe în veşnicie, să nu se mai trezească.

Dar ea tocmai încetase. Suava revărsare de note se stinse. Sublima voce amuţi. Peste tot se aşternuse o tăcere înfiorătoare.

Acum din tot ce avuse, o vedea numai pe ea prăbuşită pe clavir, cu părul desprins din sponci şi nemişcată. Un nod simţea că i se proptise 'n gât şi îi tăia respiraţia. Simţea că fiecare clipă îl depărta cu un secol de aceea lângă care fusese până acum atât de aproape. Ar fi voit s'alerge să o ajute, să o ri-

dice, să o atingă, să o mângâe, s'o strângă, să . . . o . . . sărute. O! ce n'ar fi dat şi ce n'ar fi făcut. O câte zile n'ar fi jertfit el din viaţa lui pentru acest vis. Ar fi fost chiar capabil să-şi dăruiască poate toată viaţa pentru o clipă numai de fericire. In focul inspiraţiei lui făcuse din Marilena, celebra lui necunoscută, o zeiţă, un vis divin. iar din viaţa ei un sanctuar de dragoste, pe care el ar fi sacrificat totul, şi om şi viaţă, şi ideal, şi Dumnezeu. In extazul lui îi trecuse chiar prin minte un şir întreg de imagini arzătoare, pe cari în nebunia dragostei lui le cristalizase în câteva versuri albe, murmurate în şoapta inspiraţiei sale :

„Te-ador zeiţă, te ador, căci numai tu mi-ai cucerit fiinţa mea mai mult de cât toţi zeii. Invinşi au fost şi Dumnezeu, şi Crist şi Sfântul Spirit".

Dar nu se putea. Şi nu s'a putut...

Nişte paşi ascuţiţi se auziră pocnind pe asfaltul dimprejurul vilei. Era mama Marilenei, care venise s'o invite la culcare; era târziu şi numai ea era aşteptată. Se închiseseră geamurile, se lăsară storurile şi se urcară sus.

* * *

Marin veni şi-a doua seară, şi-a treia, şi-a nu ştiu câteva oară ; dar nu mai zări pe Marilena. Se hotărî să-i scrie, dar rămase acelaş, amărît de lipsa mijlocului de a-i transmite ravaşul. Scrise chiar pe-un bileţel parfumat : „Te ador zeiţă, te ador; căci . . . ", dar şi încercarea aceasta avu acelaş rezultat.

Ea nu mai apăru şi dispărută-i fu pentru totdeauna.

Căzuse greu bolnavă ; şi fire plăpândă, nu mai putu rezista. Zăcu o vară întreagă; şi 'n toamnă plecă în lumea celor duşi pentru vecie.

. . . . . .

Iar Marin săpă pe furiş pe mormântul ei următoarele versuri în franţuzeşte, ca şi întreaga grafie a mausoleului :

Je t'adorais, Déesse, je t'adorais.
Par ton amour a-t elle été conquise
Mon âme. Vaincus ils ont été
Dieu, et Christ et Saint Esprit. (M.)

. . . . . .

Alin Draner

Şcolile de experienţe.

In multe ţări există şcoli de experienţe, cari au de scop de a pune învăţământul pe baze solide şi raţionale. In ele se încearcă diferite metode de predare; se alcătueşte în mod practic programul, orarul etc. Rezultatele obţinute la aceste şcoli servesc pentru alcătuirea legilor, cari pe urmă se introduc în ţară.

La noi nu se face aşa. Legile, de obiceiu, se alcătuesc în mod teoretic şi din cauza aceasta avem multe confuziuni. Aşa de exep. avem o mare confuziune între metodica şi practica învăţământului primar. Cum se ştie, metodica e alcătuită pentru predarea la o singură clasă şi e bună mai mult pentru oraşe. Pentru ţară, adică pentru 80% din populaţie, e uneori chiar inaplicabilă, căci la ţară învăţătorii sunt nevoiţi a preda la două, trei şi patru clase. S'au gândit şefii noştri cei mari, cum un învăţător, predând la 4 clase, se folosească de metodica învăţată în şcolile normale? Dacă el ar respecta programul şi orarul, cum se cere prin regulament, ar trebui într'o oră să facă următoarele: Intrând în clasă, trebue să dea lucrări indirecte la trei clase şi să treacă la a patra, pentru predarea lecţiei de bază. Intr'un sfert de oră, trebue să termine la această clasă lecţia ds bază, dând şi lucrări indirecte până la repaos. Mai departe, pentru un sfert de oră, trebue să întrerupă lucrările indirecte la altă clasă, făcând şi acolo lecţia de bază.

Tot aşa la clasa a treia şi a patra. In total, într'o oră, învăţătorul trebue să facă 4 lecţii de bază şi 4 indirecte, iar într'o zi trebue să facă 32 de lecţii. Lucrând în astfel de condiţiuni, poate învăţătorul să se folosească de metodica învăţată şi să treacă programul analitic? Afirm că, nu numai cu 4 clase, dar chiar cu două, e imposibil a trece întocmai programul, căci şi la 2 clase învăţătorul e nevoit să facă zilnic în loc de patru lecţi —16: 8 de bază şi 8 indirecte. Ca un exemplu de atare anomalie refer că în anul şcolar expirat având 2 clase, între care a fost şi a V-ea, a trebuit să fac la aceasta clasă conform orarului 34 jumătăţi de lecţii de aritmetică: adică în total 17 ore complecte. A verificat cineva, dacă în 17 ore se poate de trecut cartea de aritmetică cl. V-ea? Arăt cazul acesta întâmplător, însă în exercitarea profesiunii noastre sunt foarte multe curiozităţi şi chiar absurdităţi. Ca să scoatem mai bine la iveală curiozită-

ţile acestea, să faem o ccomparaţie cu şcolile secundare. Acolo profesorii se specializează pentru predarea anumitelor obiecte; au o singură clasă în timpul predării; au formate metodicele; au frecventa regulată şi totuşi se găsesc unii profesori cari fac greşeli în predare şi treburile nu merg tocmai aşa bine.

Cum pot să meargă treburile bine la un învăţător primar, dacă dela dânsul se cere: predarea tuturor obiectelor de curs primar (în total 20 obiecte); să fie pregătit a preda la toate 7 clase; să fie nevoit a preda într'un timp la mai multe clase, având şi alte greutăţi de întâmpinat cu frequenţa neregulată, copii fără cărţi şi rechizite, temperatura in clasă aproape de zero, leafa neplătită la timp, etc.

Să nu fie uitat, că ceia ce se desfăşoară în metodică pe timp de 4 ore, un învăţător, predând la 4 clase, trebue să treacă într'o oră. Insă aceasta nu e tot. Făcând lecţiile de bază, trebue să mai facă şi lecţiile indirecte. Aceste lecţii, de multe ori trebue să le inventeze, că sunt prea multe şi nu sunt prevăzute în program. Să mai adaogăm încă greutatea menţinerii disciplinei la clasele cu lucrările indirecte, când atenţiunea învăţătorului e atrasă la clasa, unde face lecţia de bază. Afară de aceasta, la cercurile culturale, cari au scopul a împrospăta cunoştinţele noastre, lecţiile practice se fac cu o singură clasă, când de fapt propunătorii, în majoritate, prédau la mai multe.

Critica lecţiilor de multe ori nu se face cu toată seriozitatea şi obiectivitatea cuvenită, pentru e fi de mai mult folos pentru învăţători. Asemenea la inspecţii, învăţătorul e silit să facă lecţiile metodic, pentru a nu fi rău notat; despre durata lecţiei, care are mare importanţă în trecerea materiei programei analitice la toate clasele, nu se interesează atât de muli.

De aceea e bine ca ministerul înainte de a înstitui anume sisteme, cum sunt acelea de 3—4 clase la un post, să le încerce mai întâi în şcoli de experienţe, anume înfiinţate, pentru a vedea posibilitatea de înfăptuire.

Vorbindu-se astăzi de o nouă reformă şcolară asociaţia şi toţi oamenii de şcoală să-şi spună acolo unde trebue cuvântul lor apărând şcoala şi pe învăţători.

Invăţător C. B.

Cea dintâi condiţie.

Tot mai mult şi tot mai intens îşi face loc în opinia publică — la noi şi aiurea — rostul *organizaţiilor profesionale*. Acolo, unde aceste organizaţiuni îşi au temeiul lor real, tradiţia lor verificată, acolo, unde puterea corporativă s'a impus, cola, borarea diferitelor asociaţiuni, în treburile generale ale statului este astăzi fapt împlinit. Căci, dacă pretindem tuturor cetăţenilor interes, conştiinţă, muncă şi sacificiu în exercitarea drepturilor civice — fiecăruia după puterile şi priceperea de care e capabil — apoi, nu-i mai puţin adevărat că, în aceeaş măsură, dacă nu mai mult, aceeaş îndatorire se impune din partea oricui, pentru afirmarea şi temeinica organizare a profesiunii din care face parte.

Va zice cineva:

„Imi împlinesc cu sfinţenie obligaţiile mele strict oficiale şi-mi ajunge. Pentru aceasta sunt plătit. Asta şi atâta fac. Incolo nu mă priveşte.!!..

Iată o greşală de neiertat. Căci să ne înţelegem:

In mersul evolutiv al unei instituţii, ca şi în lupta firească a vieţii, sunt probleme permanente sunt greutăţi în faţa cărora mereu trebue să veghem, sunt preocupări de ordin general, pe care nu le poate birui ori rezolva decât puterea colectivă. Nu se pot învinge decât prin colaborarea sinceră, efectivă şi puternică a tuturor. Deci, fiecare — cât poate şi cu cât poate — are datoria să fie alături, cu munca lui, cu contribuţia lui, cu jertfa lui chiar, pentru înflorirea organizaţiei din care face parte.

In ceeace priveşte Asociaţia noastră învăţătorească, ajunsă astăzi la locul cel mai de cinste, între celelalte organizaţiuni similare, aplicarea acestui principiu al *colaborării* pe o scară cât mai întinsă, trebue să fie liberă de Evanghelie pentru toţi membrii ei.

Iată dar, *cea dintâi condiţie.*

Fiecare trebue să ne dăm seama că, atât înseamnă Asociaţia noastră — cea generală şi cea judeţeană — ; atâta putere şi prestigiu are ea, câtă putere şi prestigiu îi adaogă fiecare din componenţii ei: *toţi învăţătorii.*

In Asociaţia noastră este o permanentă primenire. Noui elemente — cele tinere — iau locul altora. Cei vechi datori

sunt a păstra şi a cultiva conştiinţa celor lineri, a păstra şi a cultiva această tradiţie de luptă pentru binele general, ca pe cel mai sfânt patrimoniu.

Din păcate însă — căci avem şi păcate — în unele părţi, rolurile se împart cam aşa: Unii fac ce pot şi cum pot, muncesc cât pot. Aceştia-s caii de bătae. Alţii joacă rolul de simpli spectatori. Iar alţii se îndeletnicesc cu ceeace mai lipseşte, ca să pună vârf operii: *critică, bârfesc, calomniază, etc.*

Şi critica aceasta negativă, distrugătoare, de cele mai multe ori, este a acelora care n'au contribuit niciodată cu nimic, în această vecinică acţiune binefăcătoare a Asociaţiei noastre.

A obiecta cineva că n'a fost poftit la lucru, a crede cineva că nu este destul teren de activitate rodnică şi frumoasă pentru toţi, înseamnă ori rea credinţă, ori lipsă de cunoaşterea temeiului Asociaţiei noastre: *statutul nostru.* Principiul ce trebue să călăuzească pe toţi, pentru sporirea puterilor organizaţiei noastre profesionale este: *repartizarea muncii şi a răspunderii între toţi membrii.* Fiecare să-şi dea obolul acolo unde se pricepe.

Sugestiuni, sfaturi, îndemnuri, muncă şi sacrificiu să vină dela oricare dintre colegi.

In forma aceasta, cred că putem desprinde prima condiţie, care este însuşi temeiul Asociaţiei noastre: *colaborarea tuturor,* pentru desăvârşirea operelor înscrise în programul ei.

Petre Puchianu.
Galaţi

Cugetări

Trebue să ai răbdare cu tine însuţi şi să nu desnădăjdueşti niciodată.

Fenelon.

Munca umple viaţa şi o face să rodească, te simţi trăind şi eşti fericit în atotputernicia ei.

Monseniorul Landriot.

A-ţi umplea sufletul cu gusturi curate şi înalte, înseamnă a-ţi clădi singur case de adăpost.

Ernest Leouve.

Lenevia te face să preferi a crede în loc de a cerceta, fiindcă lucrul întâi e mai uşor, pe câtă vreme al doilea cere o cercetare mai îndelungată şi mai anevoioasă.

Rossuet.

Apostolat şi realitate.

In epoca vitezelor, când toată viaţa se desfăşoară în ritm halucinant, superficialitatea este consecinţa logică a procesului social. Intr'o societate care se bazează pe-o activitate febrilă şi în care „timpul este bani" relaţiile dintre individ şi individ se bazează numai pe contact extern, nedându se atenţie comprehensiunilor de ordin sufletesc. Cifra, actul, măsura sunt firele de legătură. Sufletul şi calităţile lui nu sunt cunoscute. Pentru aceasta ar trebui timp şi s'ar traduce în afaceri ca o risipă inutilă de capital.

Societatea românească, credincioasă tradiţiei paşoptiste de a importa moduri de gândire şi manifestare de peste hotare, a transplantat în sânul ei această superficialitate, deşi nivelul nostru de civilizare ca şi coeficientul de progresiune erau departe de cel al străinilor, aproape ca cerul de pământ. Fapt este că superficialitatea a provocat un adevărat haos. Fiecare individ judecă lumea după măsura propriei sale fiinţe, pe care de fapt nu o cunoaşte. Intrebuinţând deci un etalon aproximativ sau cu totul fals unei cantităţi necunoscute, rezultatele nu pot fi decât dezastruoase : combinaţii dărâmate, idoli sfărâmaţi şi vieţi fără rost. Ştiinţa şi simţul sufletesc, singurele care ne-ar orienta în besna aceasta, par ceva anacronic şi sunt taxate ca infirmităţi. Tot ce aduce bani, putere şi mărire (în sens nesocial) este lăudat şi preamărit. Tot ce contravine acestor idoli moderni este hulit, înlăturat şi dărâmat.

Totuşi, cu riscul de a deslănţui trăsnetele zeităţilor moderne, să încercăm, noi învăţătorii, a părăsi superficialitatea în care ne sbatem, să părăsim duhul moţiunilor de congres şi al tuturor celor de ordin material şi închizându-ne noi, în noi înşi-ne, să stăm de vorbă cu conştiinţa noastră şi să ne întrebăm: Cine suntem? Ce suntem? Ce-am făcut? Şi ce trebuie să facem?

Să încercăm cu toată sinceritatea acest proces de interiorizare!

Cine suntem noi ?

Suntem fii părinţilor noştri, adică 90% ţărani. Sângele nostru este sânge ţărănesc, sufletul nostru este aşa cum ni l-a format mama noastră, care odată cu laptele ei ne-a transmis credinţele, bucuriile şi durerile ei; mintea noastră cu doruri

tainice de avânturi pe tărâmuri străine, nu se simte la larg decât în mediul țărănesc; trupul nostru cu membre formate la școala muncii părintești, este și rămâne un trup de țăran. Suntem fii generației de țărani de azi, trimeși să facem puntea de trecere la generația de țărani de mâine.

Această realitate de primul ordin în structura socială a țării — țăranul — a fost considerată de legiuitor la justa ei valoare, când s'a hotărât culturalizarea maselor.

Ce suntem noi?

Suntem tocmai elementele de avantgardă ale țărănimei, cu însărcinarea ca prin culturalizare să formăm trecerea la generația de mâine. Misiunea noastră este de o măreție impresionantă. *Intregul patrimoniu etnic al poporului nostru, din hotar până 'n hotar, ne este încredințat spre conservare, conducere și desăvârșire.* Să păstrăm calmul necesar, examinând adânc chestiunea și vom constata că acestea nu sunt vorbe umflate de retor blazat, ci numai curatul adevăr. Prin școală, prin căminuri culturale, prin șezători, cursuri... înfine, prin dragoste, trudă, devotament și chiar sacrificii, noi suntem chemați să fim luminătorii propriilor noștri frați, îndrumătorii pașilor lor spre o viață mai bună, mai înaltă, mai omenească.

Sub acest raport, misiunea noastră depășește cu mult prevederile oricăror legi și regulamente și se așează pe un plan superior, unde nu materialismul, dispozițiilor legale o poate ajunde, ci numai aspirațiunea curată a unui suflet avântat. Misiunea noastră nu-i o datorie, ci un apostolat. Societatea, în cazul nostru, nu cere slujbași, ci apostoli. Nu cere prin dispoziții legale, fiindcă nu poate — sufletul se dă, nu se ia — dar pentru funcționarea armonică a societății, apostolatul didactic este un imperativ categoric; și dacă ne plângem de scăderea îngrijorătoare a prestigiului nostru, afirm cu tărie, eu care sunt sărac, că nu micimea lefei este cauza, ci integrarea aproape mecanică a corpului nostru didactic superficialității timpurilor prezente, renunțarea totală la personalitatea noastră, precum și dezertarea dela apostolat. Ne adormim conștiința cu împlinirea datoriei celei regulamentare — dacă o împlinim și pe aceasta — și cu aceasta ne considerăm achitați de rolul nostru.

Nu! Noi nu avem datorii de împlinit ci misiuni de înfăptuit. Rodul muncii noaste este în viitor. Numai aceia dintre învățători care și-a dus programul până la capăt și i-a putut constata realizarea pe deplin, poate spune: „Mi-am făcut datoria".

Ce am făcut noi?

Ne-am abătut dela adevărata misiune. Că această afirmație nu este decât expresia crudului adevăr, se poate verifica examinându-se situația la care am ajuns: suntem socotiți și ne socotim chiar noi ca niște slujbași (examinân dezideratele fiecărui congres — sunt edificătoare) și cum din păcate suntem mulți — dealtfel cantitatea în cele mai multe cazuri nu este o calitate — pentru alcătuitorii bugetelor statului, am ajuns cea mai dificilă categorie de bugetivori și am fost tratați ca niște slujitori de rând. Adoptând formula lui Hegel „tot ceeace există merită să existe, dar și tot ce piere merită să piară" în sensul că „tot ce ni se întâmplă merită să ni se întâmple" vedem că nu avem împotriva cui ne revolta de tratamentul nefavorabil ce ni se aplică, căci decăderea ca și înălțarea noastră stă în noi!

Robi ai superficialismului și ai simțurilor periferice, ne am rușinat de cei din care ne ridicasem și pentru a rupe definitiv orice legături cu clasa țărănească, am lepădat tot ceeace moșteniserăm dela această clasă și ne-am declarat clasă aparte: inteligență, burghezie rurală sau cam așa ceva [1]).

Țăranii simțind dezertarea vlăstarelor lor, ne-au retras încrederea, iar adevărații burghezi, cu mentalitatea lor chibzuită și statornică se uită la noi ca la niște bufoni desagreabili (o persoană din burghezie, foarte simpatică de altfel își făcuse un sport din a indentifica pe învățători, numai după aspectul lor exterior).

Ce trebue să facem.

In primul rând să ne convingem de acest evident adevăr; suntem fiii părinților noștri, cari printr'un lung șir de generații ne-uu transmis trăsuri de caracter bine definite. Suntem deci heriditor țărani și socialmente suntem datori a nu dezerta din această clasă, ci să lucrăm din răsputeri la evoluarea ei. Luând viața țărănească ca bază de plecare, să construim pe această bază până la cele mai înalte puncte ce pot fi atinse. Mențiuerea strictă pe această bază, ar ridica cu timpul specificul românesc la rangul de mare civilizație. Nu extensiunea, ci intensiunea să

[1]) Politicianii au sesizat divorțul acesta sufletesc dintre popor și învățător și l-au speculat în defavorul învățătorului. Țăranii pomenesc azi de purile când era un singur învățător, dar bun.

fie coeficientul de progresiune al acestei vieţi. Rămânând ţăran, învăţătorul va fi realmente un factor de progres.

După ce acesi adevăr va fi pătruns de noi, să căutăm a pătrunde şi cel de al doilea mare adevăr: Misiunea noastră nu-i o carieră, e un apostolat! Formal învăţătorul este un slujbaş. In fond, pentru a răspunde chemării sale, el trebue să fie un apostol. Numai prin apostolat învăţătorimea se va impune. Funcţiunea ei în acest caz va fi puternic resimţită de corpul social şi răsplata nu va fi decât consecinţa logică a acestui fapt.

Să răscolim, fraţii mei, în tainiţa sufletelor noatre; să ne regăsim tezaurul sufletesc transmis nouă de înaintaşii noştri şi cu sufletul astfel renăscut să începem apostolatul. Lumină se aprinpe şi suflet dela suflet se formează! Cu astfel de credinţă imposibilul va deveni posibil căci „de-aţi avea credinţă cât un grăunte de muştar, de veţi zice munţilor să se mute din loc, ei se vor muta". Şi sunt atâtea şi atâtea căi care ne aşteaptă să le deschidem sau să le urmăm! Conferinţe publice, şezători, căminuri culturale, cursuri de adulţi, organizări cooperatiste, muzee locale şi câte altele, sunt mitloace pe care apostolatul cere imperios să le întrebuinţăm.

Să ne reîntegrăm clasei cere ne-a produs şi pătrunşi până în cea din urmă fibră a fiinţei noastre de misiunea ce societatea ne-a încredinţat, să ne punem la lucru. Vom învinge şi ne vom impune!.

Raubb Lot

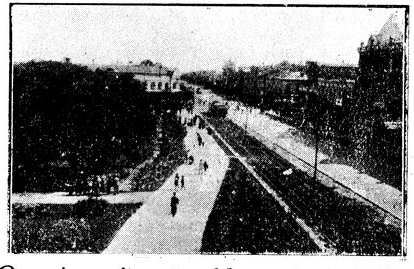

O vedere din str. Alexandru cel Bun

Punctul nevralgic al învăţământului primar.

— Frecvenţa şcolară. —

Se observă în ultimul timp o adevărată manie de legiferare în materie de învăţământ. Se înfiinţează examene de selecţionare a membrilor corpului didactic; după un timp oarecare se desfiinţează. Se creiază un nou grad în învăţământ, a doua zi se anulează. Se modifică programele analitice, îmbunătăţindu le. Se dau noui directive şi instrucţiuni, judecate în cabinete somptuoase, de către minţi luminate. Oameni cu necontestate valori intelectuale şi părintească grijă faţă de educaţia poporului se străduesc a îndruma pe noui făgaşuri instrucţia în şcoala noastră şi mai ales în şcoala primară

Datorită întrecerii acesteia, între cei chemaţi la postul de conducere al învăţământului, avem astăzi logi admirabile, programe excelente, puse la punct cu ultimele curente pedagogice. Până şi editorii, aceşti preţioşi auxiliari ai învăţământului, s'au întrecut pe ei înşişi, în a prezenta manualele şcolare într'o formă cât mai aleasă. Cu toată această risipă de bune intenţii şi lux de erudiţie, învăţământul primar, mai ales la sate, este falimentar.

Face impresia că, conducătorii învăţământului sunt preocupaţi numai de legi şi programe, nu însă şi de acei cărora urmează a li se aplica instrucţia prevăzută în programe—populaţia şcolară.

Este de netăgăduit, că faimoasa „obligativitate" a învăţământului, nu-i decât pe hârtie.

Ea nu se aplică, chiar acolo unde se observă chiar şi rea voinţă din partea sătenilor

Analfabetismul este într'o înspăimântătoare creştere. Săteanul se complace într'un admirabil tembelism! Nu-şi dă şi nici *nu vrea* să-şi dea seama de poruncile imperioase ale vremurilor ce trăim.

In ce priveşte şcoala, face ce vrea şi cum vrea. Unii scot că lecţiile trebue să înceapă când cade zăpada, alţii când nu mai au de lucru cu copiii la deal, iar alţii ar fi bucuroşi să nu mai înceapă cursurile niciodată.

S'a încercat în ultimii ani—ca un paleativ—a convinge părinţii să-şi dea copii la şcoală. Acest procedeu este civilizat, este bun pentru acei ce înţeleg rostul şcoalei poate, nu însă pentru noi! Şi iată dece:

Să presupunem că avem un sat, cu 100 copii de şcoală, cu tot atâţia părinţi (sau reprezentanţi legali) ai lor. Din aceşti o sută de oameni, am *convins* 20 să-şi dea copii la şcoală, şi că asta e un bine. Prin urmare, 20% din copii, vin regulat la şcoală, încă dela începutul anului şcolar. Mai pe urmă, pentrucă se tot ţine învăţătorul de capul părinţilor, mai „binevoesc încă vre-o 10 să-ţi trimeată copii la şcoală, când a căzut zăpada, bineînţeles. Asta se întâmplă pela 1—15 Decembrie. Avem deci în clasă 30% din şcolari. Mai pe urmă, din spirit de imitaţie, să presupunem că mai viu încă 10. Avem deci 40%. Dar din aceşti 40% câţi din ei vor face şcoală? Câţi îşi vor asuma bagajul necesar de cunoştinţe? Câţi vor fi *educaţi* aşa cum trebuie? Acei ce vor urma regulat tot anul. Câţi sunt din aceştia? Să zicem 20%, cei cari au fost convinşi dela început. Ceilalţi, cari vin 2—3 luni de zile la şcoală, nu vor câştiga mai nimic; părinţii lor vor vedea că nu-i nici un folos, că s'au deranjat să dea din când în când pela şcoală şi în anul următor, nu vor mai face nici această experienţă.

Şi astfel, anii trec, copiii cresc, pierd vârsta şcolarităţii, îngroşând, an de an, numărul analfabeţilor, sorţiţi întunericului veşnic, iar învăţătorii rămân cu programele bune în mână, cu legile unde se spune clar că învăţământul este „obligatoriu" şi fără copii în şcoală.

Dece oare un săţean, când vine timpul unicului său fiu de 20 ani să l iea în armată, nu se scarpină lung după ureche şi să zică: „Băiatul îmi trebue la lucru, să mai vedem" aşa cum zice când i-l ceri la şcoală? Pentru că serviciul militar este „obligatorul". Ce-ar fi oare, dacă s'ar căuta ca numai prin convingere, să-i facem pe ţărani a-şi da copii în armată, spre a apăra ţara? Am avea oare o armată aşa de bună, ca cea pe care o avem astăzi? Nu!

Dece oare nu se procedează şi cu şcoala la fel? Dece contra acestui de temut duşman. *analfabetismul*, nu se iea măsuri mai drastice? Dece se lasă timp duşmanului acestuia, să se întărească şi să ne mineze neamul nostru cel plin de vlagă, dar neînţelegător?

Conducătorii şcoalei, cari vor avea curajul să apuce taurul de coarne, remediind răul, vor binemerita dela patrie!

Pe acel ce din rea voinţă sau ignoranţă nu-şi vrea binele, nici sie însuşi, nici ţării, trebuie să-l faci să înţeleagă că, afară de drepturi, mai avem şi datorii, pe care trebuie să le îndeplinim.

T. D. Perju.

Şcoala poporului şi cei trei miniştri.

Fiecare schimbare de guvern sgudue adânc vieaţa şcoalei primare.

Noul ministru vine cu un bogat bagaj de studii şi cu concepţii, pe care le va înfăptui prin legi de organizare, regulamente şi programe. Inspectorii şi revizorii nou numiţi speră să învioreze simţitor activitatea din şcoală.

Ministrul de finanţe dă peste un obstacol — salarii şi diverse — care-l încurcă în toate planurile de economii.

Iar ministru de interne, se bucură şi răsuflă uşurat, făcându-şi calculele pentru alegeri, pentrucă cel puţin 40 000 dintre conducătorii satelor, trebuesc să fie de partea „noastră", căci ei — învăţătorii, îşi zice el — îşi pun toată nădejdea în schimbarea regimului.

Prin urmare cel puţin trei miniştri, dintre acei mai importaţi, contribuesc direct şi indirect la neliniştea ce cuprinde şcoala primară, cu prilejul schimbării unui regim.

Este tiresc deci ca cei trei miniştri să ştie ce credem noi şi mai ales ce le cerem noi, pentru a le fi colaboratori sinceri şi hotăriţi.

Cred că rolul asociaţiunilor învăţătoreşti, a căror conducere a canalizat nevoile şcoalei şi trebue să fie documentată suficient asupra tuturor acestor nevoi, este de a-şi spune răspicat şi neîntârziat cuvântul, luând contact cu cei trei miniştri.

Nu ne îndoim despre desinteresul, *pentru situaţii personale*, a conducătorilor asociaţiunilor învăţătoreşti.

O întârziere, o şovăire, sau mai rău, o trădare în schimbul unui blid de linte, va aduce pagube morale Asociaţiei, iar învăţătorii nu vor avea decât de pierdut din această cauză.

C. Popa.

CĂTRE PREOŢI ŞI INVĂŢĂTORI.

Apelul despărţământului „Astra Lăpuşnei".

Lucrul câmpului s'a isprăvit şi sătenii vor fi liberi de acum şi până în luna lui April.

De aceia slujitorii şcoalei şi ai bisericii vor putea să cheme lumea la şezători culturale, în zilele de sărbători. La aceste şezători se vor citi povestiri istorice, se vor arăta foloasele învăţăturii prin şcoală şi se vor tălmăci învăţăturile religioase şi luminarea sufletului omenesc ce se capătă prin biserică.

In al doilea rând se va vorbi sătenilor despre apărarea contra boalelor, despre creşterea copiilor mici, despre hrana proastă a sătenilor şi despre mijloacele de perfecţionare ale gospodăriei săteşti.

Tot în acest timp se vor alcătui coruri, pe lângă căminele Astrei culturale, cari vor da răspunsurile în timpul serviciului religios de la biserică şi astfel se va ridica şi prestigiul şcoaleşi al bisericii. — Aceste coruri vor bucra lumea la serbările căminului şi vor aduna tineretul şi gospodarii pe lângă şcoală şi biserică.

De asemenea fiecare cămin va căuta să aibă câte o secţie religioasă în frunte cu preotul respectiv, care se va obliga să predice sătenilor în fiecare zi de sărbătoare. — Astfel sprijinite una pe alta, şcoala şi biserica vor putea prin manifestări regulate şi cotinui să lumineze satele sub acoperişul căminelor Astrei.

Ele vor trebui să arăte sătenilor, la urma urmei, că suferinţele ţării şi ale neamului nostru vin de acolo că nu muncim deajuns, că nu gândim la cele bune şi cele sfinte cât trebue şi că traiul nostru este sărac după munca şi după sufletul nostru. — De aceia scoatem aşa de puţin rod din bogăţia pământului românesc, de aceia pânea putrezeşte în hambare, de aceia faptele noastre sunt fără suflet şi fără dragoste de oameni, iar trupul nostru se mulţumeşte cu o bucată de mămăligă goală.

D. Diaconescu.

Chemarea învățătorului.

Învățătorul este chemat să formeze sufletul neamului. Pentru atingerea acestui scop, trebuie să vorbească și să scrie cât mai mult. El nu trebuie să se țină la distanță, ci să petreacă timpul pururea în mijlocul poporului, să-l sfătuiască, să-l îndrumeze pe calea cea bună, cu un cuvânt să fie ca o lumină, care nu se stinge niciodată.

Să aibă o purtare părintească față de elevi, fiindcă prin aceasta îi va atrage spre școală.

Să caute a fi o personalitate vrednică și demnă de a fi urmată! Alături de o minte luminată, cinstea exemplară, moralitatea și cumpătarea în toate, trebuie să formeze personalitatea învățătorului.

Este știut că învățătorii niciodată n'au dominat situația dela sate, ca astăzi. Și tocmai fiindcă lucrul stă așa, învățătorii trebuie să fie la înălțimea chemării lor, contribuind la purificarea și consolidarea vieții de stat.

In școală să fie părinte, luminător al ființelor încredințate lui, spre a le forma sufletul.

Afară de școală să fie tuturor sfătuitor, în toate Pentru aceasta se cere ca învățătorul să fie bine orientat în toate direcțiunile, așa ca oricui să-i poată da un sfat bun la vremuri de nevoie.

Dăscălimea este factorul chemat să vindece statul de multe meteahne ce le are. Mijloacele de luptă sunt: instrucțiunea și educația serioasă în școală, bibliotecele populare, societățile de lectură, prelegerile, etc. Toate acestea, împreună cu personalitatea neprihănită a învățătorului, vor contribui la formarea și ridicarea nivelului cultural al poporului.

Insă, dacă învățătorului i se cer atâtea calități, atunci și statului îi încumbă datoria de a-i veni în ajutor, punându-l la adăpostul preocupărilor zilei de mâine.

Iosif Gr. Mareș.
„învățător" Grivița-Lăpușna.

ŞC. PRIMARĂ DE APLICAŢIE
„CULTURA"
de pe lângă şc. normală de băeţi
— CHIŞINĂU —
Clasa II

Propunător:
Radu Răduleanu.
învăţător.
11—XII—1933

Lecţie model

Obiectul: Celirea.

Subiectul { Lecţia recapitulativă:—*Zăpada.*
Lecţia progresivă:—*Fântâna, căldarea (ghicitoare).*

A. Lecţia recapitulativă.

Elevii citesc lecţiunea. Se face caracterizarea anotimpului de iarnă.

B. Lecţia progresivă.

Introducerea: Copii! Ce poartă unii oameni iarna în cap, ca să le ţină mai cald?... căciuli.
Cum se spune unui om care nu poate vorbi, sau despre un lucru care nu face zgomot?... (mut).
De unde luăm apa de băut şi pentru mâncare?... (dela robinet). Dar sătenii de unde o iau?... (dela fântână).
Ce vă spun părinţii ori bunicii seara înainte de a vă culca mai ales în nopţile mari de iarnă?... (poveşti, ghicitori).
Anunţarea. Ascultaţi să vă spun şi eu o ghicitoare.

Concreţiunea: a) Propunătorul spune rar şi tare:

Căciula mutului
In fundul pământului.

Se mai repetă odată ghicitoarea spre a o prinde elevii. Acum să vedem care vrea să spună. Altul!
b) *Analiza* (stabilirea asemănărilor). Să vă

gândiți acum la un lucru care să se asemene cu o căciulă! (Dacă nu se poate preciza, li se spune să se gândească la un lucru cu toartă). (căldarea). Acum să vă gândiți la un lucru mut, care să trebuiască oricărui om dela sat și care să aibe întotdeauna la el căldarea! (cintura).

c) *Deslegarea* Cine poate să ghicească ghicitoarea noastră ce este?

d) *Demonstrarea.* De ce credeți că e căldarea și fântâna? (elevii motivează ghicitoarea).

Abstracțiunea: I. Asocierea: Copii! când deslegăm o ghicitoare, ce am făcut cu unele vorbe din ghicitoare, pentru a ne fi mai ușor la ghicit? (le-am asemănat, le-am căutat asemănare) Când deslegăm mai ușor o ghicitoare, cu ajutorul asemănărilor sau fără ajutorul lor? (cu ajutorul lor).

Deci prin ajutorul cui se desleagă o ghici toare?

II. Generalizarea. O ghicitoare se deslea gă prin ajutorul asemănărilor.

Incheerea: Elevii sunt puși să spună alte ghicitori în legătură cu fântâna și căldarea, ori ciutura Dacă nu știu, le spune propunătorul.

Am niște fete
Și le port de plete.

Se comentează și se motivează.

Elevii sunt puși să desemneze pe maculator, o fântână cu ciutură. sau să le modeleze din plastilină.

RECENZII

CARŢI

Corelaţiunile psihice în viaţa copilului, de Eug Speranţa.

Autorul pornind dela organismul copilului în continuă desvoltare, trece la reflectarea acestei creşteri în psihologia infantilă, căutând să ne redea adevărul: copilul este o individualitate de sine stătătoare, cu caraateristici bine definite şi ajunge la starea de adult pe cale strict evolutivă.

Expunerea este deductivă, pornind dela cauză la efect şi împărţirea în 20 paragrafe clare şi concise, cu concluziuni la fiecare paragraf îi dau şi mai mull aparenţa unei demonstraţii.

1. Viaţa e un curs continuu, fără salturi. Drumul vieţii este o curbă, care-şi schimbă direcţia şi raza curburii în în fiece clipă şi naşterea nu este decât cea mai bruscă schimbare de curbură. Astfel privind chestiunea, copilul a început a fi o fiinţă distinctă din chiar momentul concepţiunei.

In perioada embrionară, foetusul se caracterizează printr'o viaţă parazitară cu tendinţa de progresivă emancipare organică Naşterea rupe legăturile materiale vizibile cu organismul matern şi parazitismul material a în etat; dar copilului lipsindu-i forţa de mişcare şi coordonarea mobilităţi fizice, este incapabil de o viaţă independentă şi continuă cu org. matern legăturile funcţionale. Pentru copil aceasta este o prelungire a vieţii de embrion, iar pentru mamă o prelungire a gestaţiei.

In perioada copilăriei, copilul fiind insuficient desvoltat este legat funcţional de cei din jurul său; deaceia raporturile sociale ale copilului pot fi privite ca o formă specială de continuare a parazitismului embrionar. cu tendinţa de progresivă emancipare socială, atinsă la vârsta adultă. Socialmente, starea adultă este maximum de emancipare.

2. In vârsta infantilă, funcţiunile desfăşoară o mai mare cantita e de energie, trebuind ca pe lângă întreţinerea vieţii să asigure şi procesul de creştere (având o tendinţă instinctivă spre starea de adult). Cu cât copilul se apropie de vârsta adultă, cu atât tendinţa de a o ajunge stăbeşte şi activitatea funcţională se domoleşte, apropiindu-se de cea a adultului. Se comportă ca un resort: cu atât trage mai mult spre starea de echilibru, cu cât este mai departe de ea.

Instinctul conservării, în lipsa funcţiunilor organizate, coordonate sau canalizate, este mai pronunţat la copil decât la adult.

3. Legea economiei: „orice fiinţă tinde să obţină maximum de efect util printr'un minimum de sforţare", s'ar părea că este răsturnată de manifestările copilului. Acesta face mişcări şi sforţări fără vre-un motiv vizibil sau fără scop determinat, ceace ar părea o irosire de energie. De fapt copilul prin aceste mişcări şi sforţări, nu face decât să-şi coordoneze şi canalizeze funcţiunile în organe speciale, confirmând, nu infirmând legea de mai sus. Copilul este deci ***eminamente mobil,*** trebuind să desfăşoare o continuă agitaţie autoconstructivă şi rămâne să judece educatorul prin ce mijloace s'ar putea drena această agitaţie. aşa încât fără a o comprima, să înlăturăm eventualele pagube.

4. Funcţiun le organice ale copilului fiind mai active şi viaţa efectivă—care depinde de activitatea organica interna —va trebui să fie mai intensă decât a adultului. Cu cât un organism este mai nepregătit pentru viaţă, cu atât are o tendinţă mai puternică de a atinge această pregătire (p. 2.) deci o funcţionare organică mai activă şi o afectivitate mai intensă.

5. Sensorialitatea copilului este mai activă ca cea a adultului pentrucă: îndeplineşte rolul de infofmatoare în slujba instinctului de conservare f. pronunţat la copil; organizează simţul respectiv prin lucrarea sa fiziologică; organizează funcţiunea cerebrală de coordonare generală a atitudinilor vitale, prin acumulare şi sistematizare de imagini (experienţă).Copilul deci elaborează întâi imagini concrete şi numai treptat i se desvoltă puterea de abstracţie.

6. Orice fiinţă refuză mai mult sau mai puţiu hotărît şi statornic—de a renunţa la modul său de a fi actualmente. Fiinţa cu funcţiuni mai active, este mai mult contrariată de această solicitare şi deci va depune o mai vie

rezistență, ceace în educație s'ar traduce prin *insubordonare*. Cu apropierea vârstei adulte impetuozitatea funcțiunilor se domolește la copil, puterea de inhibiție se formează în centrii superiori cerebrali, iar insubordonarea scade în raport direct cu prima și în raport invers cu cea de a doua cauză.

7. Deaceia orice individ manifestă în copilărie o încăpățînare mai mare decât în vârsta adultă.

8. Copilul își apără cu îndărătnicie atât eul lui organic, cât și cel sufletesc; dar tocmai din cauza mobilității eului său, pășește brusc o coordonare abia începută și cu totul imperfectă, pentru a îmbrățișa alta care corespunde noului său echilibru în continuă schimbare. Imbrățișarea unei alte atitudini, fie prin act de perfecțiune în afară, fie prin judecată, constitue *atenționea*. Deci copilul va avea o atențiune mai instabilă, deoarece grație nesiguranței sale vitale, funcțiunile sale sunt mai active, iar sensibilitatea, mobilitatea și afectivitatea mai pronunțată decât la adult.

9. Din cauza lipsei de experiență, copilul confundă imaginația cu realitatea, mai ales că îmbracă percepția actuală cu date din memorie. Astfel denaturată cunoștința este reținută ca fapt real. Numai opozițiile și decepțiile ajută pe copil să demarce subiectivitatea de obiectivitate și îi desvoltă *simțul realității*.

10. Imaginația este influențată de starea afectivă și cum aceasta este intensă la copil, se înțelege că va fi mai activă. Și cum copilul ignorează limitele subiectivității sale, produsele subiective îi vor constitui adeseori și în mod ferm, orientări pentru acțiunea sa exterioară.

11. Psihologia distinge imaginație reproductivă și imag. creatoare. Imag. creatoare presupune: experiență, disociere (abstragere) și refacere. Copilul este absorbit de concret, pe care-l ia ca pe un total indivizibil și mai târziu când începe a disocia, el ia caracterele mai isbitoare (pentru el) apoi în operația de refacere, el menține unele, dar îndepărtează pe altele pe care le înlocuește subiectiv. Copilul de i disociază puțin și asimilează mai mult *ca total (global)*.

Pentru organizarea și coordonarea funcțiunilor, copilul execută mult și de multe ori. El repetă pentru a-și câștiga automatizări. El nu creiază ci asimilează (creindu-se pe sine de altfel) Deci este inclinat mai mult spre repetare sau *rutină*.

Vârsta copilăriei nu e favorabilă imag. creatoare. In mai toate cazurile, mintea copilului din nevoia de a asimila, stabilește unele corespondențe neobișnuite. Aceasta nu e o imag. creatoare ci o originalitate de recepție.

12. Sensorialitatea copilului lucrează mai activ, dar tot atât de activă e și imaginația, pe care o amestecă în cunoștința sensibilă, alterând o. Deaceia mărturiei copilului nu i se poate acorda prea mult credit, oricât sinceritate ar intenționa el, fiindcă convingerile și credințele copilului sunt bazate mai adeseori pe premize afective instabile. După cum instabil și nesigur e și echilibrul său vital.

13. Convingerea în domeniul cunoștințelor, corespunde deciziunei în domeniul voinței. Dacă facem abstracție de actul mușchiular și fluxul nervos al declanșării de mișcare, ceeace rămâne nu este decât o atitudine ce nu se deosebește întru nimic de o convingere reflectată. Deaceia ca și convingerile, deciziunile copilului sunt ineficace, inapicabile din lipsa lor de obiectivitate și instabile din pricina mobilității sufletești.

14. Deciziunile copilului bazate pe imaginație adeseori și isvorîte dintr'o logică afectivă, nu pot obține un executor ferm și durabil. Deci nu numai din pricina că deciziunea se revoacă prin instabilitatea sufletească și execuția se împiedică de-o realitatea necunoscută, dar eă (deciziunea) n'are nici puterea suficientă de a pune mușchii în acțiune. Așa că activitatea voluntară a copilului întâmpină abstacole mai grele.

15. Sub denumirea de acțiune altruistă, nu poate fi cuprinsă decât o acțiune practică, care implică un triumf al voinței spirituale asupra celei fiziologice. Aceastâ înfrângere presupune o accentuată dominație a voinței intelectuale. Copilul fiind într'o stare de inferioritate rațională și voliționalâ, în mod consequent va fi deci mai meschin și *mai egoist* în acțiunile sale.

16. Realitatea forțând pe copil prin opoții și decepții—a o lua în considerație, acesta încearcă să-și construiască cu elementele ei ajustate de imaginație, o altă realitate. El „repară

trecutul" alternându-şi amintirea despre faptele care nu-i convin; iar împotriva simţurilor are un alt mijloc de a-şi sprijini datele imaginare: *pseudonimia*. Copilul denumeşte obiectul prezent cu numele altui obiect dorit. Imaginea rechemată de cuvântul pronunţat, se exteriorizează cu mai multă realitate, decât tacit. Acest procedeu mintal este confundat cu *mincluna*. Copilul se iluzionează şi denaturează adevărul mai mult decât adultul, pentrucă insubordonarea nativă şi imaginaţia îi sunt mai puternice, iar simţul realităţii mai reduse.

17. Pseudonimia integrată în gândirea imaginativă a copilului devine *stimulaţie*. Aceasta suprimând amănuntele momentului, permite desfăşurarea unor mişcări şi atitudini dorite, într'un decor şi cu mijloace puse la dispoziţie de imag naţie, care şi ea le posedă mai mult reproductiv, ca totaluri şi le proectează fiictiv când vrea să aducă amendamente realităţii. Copilul deci se joacă simulând.

18. Pe copil îl cunoaştem într'o continuă agitaţie, care la început fiind cu totul incoherentă, se ordonează şi devine intenţionată. Când individul e în vârsta maximei vivacităţi şi insubordonări faţă cu restricţiile mediului, această agitaţie autoconstructivă se organizează pe urzelile simulaţiunei. Deci teoria lui Karl Gross trebue modificată: nu tendinţele viitoare, ci cele actuale sunt motorul jocului la copii(autoconstrucţia). Primordial în joc nu este imitaţia, ci imaginaţia ca mijloc de eliberare a tendinţelor.

19 La copii amorul propriu este ades lovit şi înăbuşit. Copilul însă caută prilejul de afirmare repetând în jocul său, tocmai ceeace înăbuşă amorul său propriu: atitudinea părinţilor şi a tutusor celor ce par copilului că posedă acea libertate a tendinţelor şi puterea de a şi le desfăşura. Aşa fiind copilul imită gesturile şi ţinuta celor din jurul său, iar pe de altă parte caută să-şi stăvilească unele înclinări, numai ca să se identifi e cu cei a căror libertate şi putere îl ispitesc.

Imprumutând atitudini, individul devine din ce în ce mai adoptat mediului social. Acesta-i cazul copilului „bun" „cuminte" ale cărui tendinţe naturale nu se pot manifesta liber, din cauza indiguirii acţiunei educative. Sunt însă copii care nu vor să se adopteze mediului lor social, ci se acomodează numai faţă cu mediul fizic care-i opune o imperturbabilă rezistenţă. Aceştia sunt aşa zişi „sălbatici" care acţionează conform tendinţele organice, fără nici-o restrângere, decât cea a mediului fizic. Copilul „cuminte" în tendinţa lui de a imita pe cei cu libertate deplină, pe lângă alte atitudini, în jocurile lui va imita şi pe copilul „sălbatic", iar când au raporturi directe, se subordonează lui.

Deci, jocul prin imitaţie de persoane. apare ca o reacţiune împotriva stării de dependenţă a copilului şi are ca efect o adaptare la mediul social; iar exemplul „rău" este imitat cu preferinţă, pentrucă redă conştiinţa unei libertăţi care e reprimată.

20. Tendinţa actuală nu poate fi biruită de simple evocări memoriale. decât în vârsta adultă, când imaginea poate declanşa ori înăbuşi impulsiile organice, graţie organizării complexului neuro-cerebral. La copil, nevoia, scopul, voinţa altora, nu sunt elemente care să poată determina sau modifica acţiunile sale proprii, întrucât aparatul inhibitoriu şi centrele neuro-cerebrale nu sunt desvoltate, iar tendinţele ca şi întreaga organizare psihofizică a copilului au o itensitate mare; aşa că tendinţele organice ale copilului primează asupra dnterminantelor de ordin moral. Copilul este deşi mai *amoral* ca adultul; iar adultul care prezintă caracteristecele copilăriei, este sau primitiv sau degenerat.

D. Barbu

REVISTE:

Analele Dobrogei. Anul XIII—XIV. 1932—1933. (Apare anual).

Publică studii şi comunicări despre geologia şi hidrologia Dobrogei; de asemenea însemnări din trecutul românesc al Dobrogei.

Se face apoi un studiu asupra vieţei poetului Panait Cerna, din satul Cerna; de asemenea se face o analiză documentară a operei sale, însoţind-o şi de o bogată bibliografie a poeziilor lui Cerna, asupra vieţei lui şi a restului lucrărilor sale. In „Anexe" se publică poezii şi cugetări necunoscute de P. Cerna.

In fine se închee publicaţia cu o serie de recenzii a unor cărţi privitoare la literalul dobrogean.

Revista de igienă socială. Noembrie 1933. Bucureşti.

Publică trei articole preţioase în legătură că accidentele de muncă, asigurările sociale şi piaţa muncei manuale şi intelectuală.

Se face apoi o serie de consideraţii asupra raportului făcut Societăţii Naţiunilor de expertul delegat al ei privitoare la pelagra în România.

In fine câteva analize de cărţi şi articole noi, precum şi o cronică profesională medicală.

Viaţa Basarabiei. Anul II. No 10 | 1933.

Publică articole de Dr. C. Cernăianu, C. Teodorescu şi A. Bârlădeanu. Apoi proză şi versuri de Gh. Madan, E. Hasnaş şi S V. Cujbă.

In încheere: Cronică, Recenzii, Diverse.

Renue métapsychique. Paris. No. 4 1933.

Publică în articolul de fond un studiu asupra manifestărilor spontane ale cunoştiinţei paranormale, de Dr. Osty.

Apoi un studiu despre Xenoglosie de Vesne. Se expune mai departe un caz de Xenoglosie.

In fine recenzii de cărţi şi o interesantă cronică metapsihică.

A apărut „**Satul**" anul III No. 36 Noembrie 1933, revistă de cultura pentru popor, prezentând articole literare, medicale, religioase, agricole, veterinare, sfaturi gospodăreşti, jocuri, ghicitori, răspunsuri, etc. din care notăm proză de B-nii Profesori: Dr. C Michăilescu, Andrei Udrea, Ion Marin Grecu, Ing. Agr. D M Teodoru, Avocat Ştefan I. Macri. Dr M. Michăilescu, Dr. V. Cristea, Ing. Agr I. Savin. In. Gabriel Trontici, Adrian Nicolaescu, Dobre Ştefănescu, Nicolae Nedelcu, etc.

Poezii şi folclor de D-nii: A. C. Dela fântânele, Pr Gh. Ionescu Kirnogi, Axente B. Oprişanu, D. I Răcaru—Lereşti, Aldea Isofache, Petre Popescu-Olt, Gheorghe I. Breazu, M. V. Hordilă, Gr. Dumitrescu. Sorel. Avramaescu, C. Grosu-Salcea, N R. Moşoiu, Vasile V. Antonache, Nicolae C. Cismariu, Timofei Neagu, etc.

Revista „Satul" urmează acelaş drum pe care a pornit acum trei ani, fiind cea mai bună şi în acelaş timp cea mai eftină revistă pentru popor.—La chioşcuri 5 lei exemplarul.

BIBLIOGRAFIE

CĂRŢI

Fl. Niculescu: Funcţiuniile de exprimare la copii şi aducerea lor.

G. Bontilă: Gustul pentru profesiune şi orientare profesională.

N. Mărgineanu: Psicologia învătării. Cluj 1933.

E. Vidoni: Introducere în Filozofie 1933.

A. Manoil: Viaţa sufletească şi emotivitatea Bucuresti 1933.

Dr. Adrian Ionescu: Efectele exercitiului fizic. Bucureşti 1933.

A Dimolescu: Constituţie —Caracter—Temperament Bucureşti 1933.

Al. Roşca: Debilitatea mintală Cluj 1931.

K Nassri: Tests d'intelligence et rendement scolaire. Paris 1932.

H Wallon: Principes de psychologie oppliquée Paris 1930.

N. Regard: Dansune petite école.

A Huret: Théorie psychique de la vie. Paris 1933.

DIVERSE:

In chestia drepturilor încălcate

Indată după căderea guvernului, D-l D. V. Ţoni, preşedintele Asociaţiei general a învăţătorilor, s'a prezentat în audienţă D-lui C. Anghelescu, ministrul instr. publice. D-sa i-a expus doleanţele corpului didactic primar în privinţa drepturilor la salar, gradaţi, etc. D-l Ministru al Instr. publice a binevoit să răspundă că: întregirea salariilor, conform legii de ormanizare din 1927, gradaţiile şi sporul cuvenit prin definitivat şi înaintare sunt drepturi legale ale învăţătorilor, pe care şi le însuşeşte şi va căuta să fie satisfăcute prin bugetul viitor. Tot prin bugetul viitor va căuta să se aducă o ameliorare în ce priveşte salarizarea învăţătorilor începători.

Deasemeni a promis că va interveni de urgenţă la ministerul de finanţe ca să se trimeată tuturor învăţ. bonurile de impozit din 1931. Suplinitorii învăţătorilor în concediu vor fi plătiţi de stat. Se va recunoaşte prin lege definitivările şi înaintările făcute pe baza examenelor din 1932 | 933, exceptându-se acei cari nu au avut dreptul legal.

In privinţa învăţătorilor rămaşi fără posturi a promis că va face toate sforţările ca să fie numiţi—dacă nu toţi—cel puţin cea mai mare parte dintre ei, în ordinea vechimei.

Să nădăjduim că acestea nu sunt promisiuni de alegeri, ci lucruri ce trebuesc înfăptuite, date fiind drepturile legitime ale corpului didactic, consfinţite prin legi şi regulamentele în vigoare.

Grăbirea cumpărării căminului

Unul dintre vrednicii învăţători din judeţ, care e în acelaş timp şi preşedintele cercului cultural, ne-a rugat să propunem colegilor din judeţ să contribuie fiecare cu câte 100 lei lunar, pentru a se cumpăra mai degrabă căminul, de care se simte multă nevoie.

Recunoaştem că, prin reţinerea de 1% din salariul învăţătorilor, nu se va putea îngrămădi aşa de curând suma necesară pentru construirea, sau cumpărarea unei case în Chişinău pentru cămin, deaceea la prima adunare generală va trebui să schimbăm hotărîrea. Chestiunea trebuie discutată mai întâiu la Cercurile culturale şi luate oarecari hotăriri în această privinţă.

Premii pentru folclor.

„Arhiva de folclor a Academiei Române" a ţinut ca să răsplătească şi în acest an cu premii în bani pe cei mai harnici şi mai pricepuţi culegători ai folclorului românesc. Au fost 9 premii, din care unul de 500 lei destinat pentru un elev normalist. Din cele 8 premii rămase, din care I-iul de 2000 al II de 1500, III de 1000 şi 5 de câte 500 lei, toate—afară de unul a 500 lei — au fost câştigate de învăţători. Aceasta este încă o dovadă că învăţătorimea este la înălţimea chemării ei şi că nu se dă înapoi dela nici o muncă, fie ea pe teren şcolar sau extra — şcolar, oridecâteori interesele ţării o cer.

ALMANAHUL INVĂŢĂTORILOR

Destinşii colegi: Mircea Inspir şi Lazăr Ştefănescu, din jud. Cetatea-Albă, în dorinţa de a pune la îndemâna colegilor învăţători o publicaţie anuală, care să înfăţişeze sporul activităţii culturale, şcolare şi sociale din acel ţinut, au editat un almanah, pentru care am fost rugaţi ca în coloanele acestei reviste să publicăm următoarele:

„Almanahul Învăţătorilor din Cetatea Albă" este solia culturală a acestui an didactic, un mănunchiu de alese contribuţii ale celor mai alese condeie din scrisul şi învăţământul românesc. Nimic din ceeace preocupă astăzi şcoala poporului şi marile ei probleme, cât şi din activitatea pe orice tărâm a învăţătorului-misionar, n'a trecut cu vederea Almanahul Învăţătorilor, care a devenit astfel solia credincioasă a oricărui învăţător ce se preocupă de nouile curente şi proecte ce frământă învăţământul nostru. Almanahul învăţătorilor întruneşte în cele 240 pagini mari, format revista „Cultura Poporului" peste 50 colaboratori din lumea şcoalei, culturii, ziaristicei şi literaturii române. D-nii: Dim. G. Usti, D. V. Toni, P. Andrei, I. C. Petrescu, Pamfil Seicaru, Cezar Petrescu, I. Dimitrescu, Ap. D. Culea, T. Iacobescu, B. Iordan, V. Hondrilă, Em. Bucuţa, Stanciu Stoian, T. Teodorescu, V. Dumitrescu, V. V. Haneş, N. Ţane, Gh. Bujoreanu, I. Alexandrescu îşi dau aleasă întâlnire în paginile Almanahului nostru."

— — —

Aducem la cunoştinţă că revista „Şcoala basarabeană" se tremite regulat tuturor abonaţilor. Primind însă unele plângeri, ne-am adresat direcţiunii of. P. T. T., care ne-a asigurat că pe viitor va lua măsuri ca fiecare învăţător să poată primi la timp revista.

Poşta redacţiei:

Faţă de abudenţa de material şi faţă de spaţiul restrâns de care dispunem, rugăm călduros pe onoraţii noştri colaboratori să-şi proporţioneze articolele.

— — —

Fiindcă unii colegi trimit la redacţie articole ce au mai mult ton de polemică, ce nu cadrează unei reviste de cultură pedagogică, rugăm ca pe viitor să se ţină seamă de acest considerent şi să nu se trimită articole corăspunzătoare scopului urmărit de revista „Şcoala basarabeană".

— — —

Prin recenzarea de cărţi pedagogice, revista noastră urmăreşte scopul de a înlocui cetirea lor din partea celor ce nu le pot avea la îndemână. Rezervăm în fiecare număr al revistei câte 2 pagini, pentru acei ce binevoesc a ne trimite asemenea recenzii

Buletinul Asociaţiei înv. jud. Lăpuşna.

In chestia detaşărilor şi numirilor.

Asociaţia generală a înv. din România cu adresa No. 381 | 933 ne comunică următoarele:

1. Ministerul Instrucţiunii a hotărît înfiinţarea în fiecare judeţ a unei comisii, alcătuite din insp. de circ. revizorul şcolar de judeţ şi un delegat al Asociaţiei noastre, care să cerceteze reclamaţiile venite dela colegi în legătură cu numiri, detaşări, etc. Cum această comisie urmează să-şi înceapă lucrările, vă rugăm a convoca imediat Comitetul judeţean, spre a fixa delegatul Asociaţiei în această comisie.

Numele delegatului îl veţi comunica autorităţii şcolare judeţene şi spre ştiinţă şi nouă.

Şi, deşi poate e de prisos, totuşi vă rugăm să comunicaţi acelui delegat dorinţa noastră a Conducerii Centrale care e desigur şi dorinţa D-v. că datoria sa e să-şi îndeplinească rolul în cel mai perfect spirit de legalitate şi imparţialitate.

2. Conducerea Centrală face toate sforţările ca Asociaţia generală să poată acţiona cu succes în direcţia tuturor obligaţiilor sale statutare. Deasemenea ca să apară cele două publicaţii: revista „Şcoala şi Viaţa" şi „Cuvântul învăţătorilor".

Comitetul Asociaţiei din jud. Lăpuşna, luând act de cele de mai sus, va desemna un delegat în comisiune şi totodată îndreaptă un călduros apel pe lângă colegii din judeţ să-şi achite abonamentul la cele 2 publicaţii ale Asociaţiei generale, pentru a nu le periclita apariţia.

Privitor la ajutoarele pentru înmormântare.

Fiindcă în jud. Lăpuşna s'a înfiinţat încă de acum 3 ani „Casa de ajutor reciproc", al cărei scop principal este de a veni în ajutorul familiilor în caz de deces, Asociaţia învăţătorilor—conform hotărîrii adunării generale din Aprilie a. c. — nu va mai acorda ajutoare de asemenea natură, ele căzând în sarcina instituţiei creiată anume în acest scop.

Casa de ajutor are până în prezent peste 400 membrii, deci sunt înscrişi mai mult de jumătate din numărul învăţătorilor din judeţ. In ultimul timp, au cerut înscrierea şi unii învăţători din Municipiul Chişinău, dovadă că s'au convins d-spre necesitatea şi foloasele ei. Consiliul de administraţie roagă pe colegii noui veniţi în judeţ, fie prin detaşare sau numire, cum şi pe cei ce din diferite motive au întârziat, să se înscrie în această asociaţie de ajutor mutual. La toţi le reamim preceptul evanghelic din Parabola celor 10 fecioare: „Fiţi gata, căci nu veţi şti nici ziua şi nici ceasul, în care va veni Fiul Omului".

Legătura Asociaţiei cu Cercurile culturale.

Pentru că la cercurile culturale, în afară de chestiunile de ordin pedagogic, se discută şi chestiuni de ordin profesional, ce interesează breasla noastră învăţătorească, ar fi de dorit ca hotărârile luate să fie aduse şi la cunoştinţa Comitetului Asociaţiei, pentruca, la rândul său, să poată face la timp intervenirile necesare pe lângă autorităţile în drept.

Autorii de lucrări pedagogice ce doresc a li se face recenzii, vor trimite câte-un volum redacției. Toate cărțile astfel procurate vor fi proprietatea viitorului cămin învățătoresc.

Colaboratorii sunt rugați a scrie concis, citeț și pe o singură pagină.

Articolele trimise spre publicare trebuiesc semnate cu numele adevărat. Redacția nu-și asumă răspunderea celor cuprinse în nici un articol.

Abonanții la revistă sunt rugați a comunica redacției orice schimbare de domiciliu, provenită din detașări, transferări, sau concedii mai mari.

D-nii învățători cari se simt nedreptățiți în urma detașărilor sau numirilor, sunt rugați să trimită Asociației memorii scrise, arătând motivele.

ABONAMENTUL

100 lei anual
Pentru învățători 80 lei
Prețul unui număr 10 lei

D. .....

Invățăt ..... Com. .....

Județul .....

Of. poștal .....

Onor

(Bibleoteca Universitară

centrală str. ~~Chi~~ Feodorova

Loco

CHIȘINĂU.
Tipografia „DREPTATEA“ Chișinău (Pasaj)
1933